

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій

31 березня 2021 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, доброго дня! Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. У нас сьогодні в порядку денному дванадцять питань.

Питання перше. Про зовнішнє незалежне оцінювання якості освіти у 2021 році: формат проведення.

Друге. Проект Закону про Захисників / Захисниць України та членів їх сімей.

Третє. Проект Закону про внесення змін до статті 175 Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за не виплату заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат.

Четверте. Проект Закону про внесення змін до статті 46 Закону України "Про фахову передвищу освіту".

П'яте. Проект Постанови про відзначення 100-річчя з часу заснування Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Шосте. Проект Закону про внесення змін до пункту 3 розділу X "Перехідні та прикінцеві положення" Закону України "Про повну загальну середню освіту" щодо розширення можливостей для трансформації освітньої мережі та захисту прав учасників освітнього процесу.

Сьоме. Проект Закону про внесення змін до пункту 3 розділу X "Перехідні та прикінцеві положення" Закону України "Про повну загальну середню освіту" щодо розширення можливостей для трансформації освітньої мережі та захисту прав учасників освітнього процесу.

Восьме. Проект Закону про внесення змін до Розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби COVID-19".

Дев'яте. Про закінчення виконання стипендіатами Верховної Ради України молодими вченими – докторами наук наукових (науково-технічних) робіт за 2020 рік, успішне їх звітування та рекомендацію щодо вручення відповідних дипломів.

Десяте. Інформація Міністерства освіти і науки України та Міністерства фінансів України щодо дефіциту обсягів освітньої субвенції у територіальних об'єднаних громадах, спричинених реалізацією адміністративно-територіальної реформи.

Одинадцяте. Про затвердження рекомендацій комітетських слухань на тему: "Реформування вищої юридичної освіти в Україні: проблеми і перспективи".

Дванадцяте. "Різне".

Колеги, в мене є пропозиція узгоджена з усіма стейкхолдерами, що ми одинадцятий пункт «Про затвердження рекомендацій комітетських слухань на тему: "Реформування вищої юридичної освіти в Україні: проблеми і перспективи" сьогодні знімаємо з порядку денного. І робоча група знову продовжить його доопрацювання з понеділка з 16-ї години на базі Академії правових наук, де запрошуються всі наші колеги, які сьогодні, зараз підключилися до засідання нашого комітету і мали свої зауваження до проекту концепції. Всі ви будете запрошені на понеділок в Академію правових наук, де ми зробимо велику робочу групу. І дуже вас прошу, що якщо хтось з вас не захоче доєднатися до робочої групи, то ми вважатимемо, що у вас зауважень немає, для того щоб ми потім не виходили на ще одну ітерацію обговорення концепції. Нам треба її узгодити між усіма стейкхолдерами, дійти компромісного, зваженого рішення і спокійно її рекомендувати комітету.

Немає заперечень, шановні колеги? Є в когось доповнення, чи зауваження до порядку денного? Ні.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я знаю, що була величезна робота пророблена, і ми всі брали участь в цій роботі, але в нас є досить багато зауважень все ще у представників різних гілок влади. Тому є пропозиція все ж таки, для того щоб не створювати напругу, зокрема між колегами з різних комітетів, тому що є зауваження в інших комітетів, щоб ми спокійно і далі продовжували працювати на

довірі один до одного, є пропозиція все ж таки відкласти розгляд цього питання до того моменту, поки ця концепція не буде узгоджена між усіма стейкхолдерами.

Колеги, є ще в когось зауваження, доповнення до порядку денного? Якщо ні, то прошу підтримати і проголосувати.

Хто – за? Дякую. Одноголосно. Роман Павлович утримався. Дякую, колеги.

Тоді переходимо до першого питання: «Про зовнішнє незалежне оцінювання якості освіти у 2021 році: формат проведення». В нас доповідачами є представник Міністерства освіти і науки, заступник міністра освіти і науки пані Віра Рогова і представник Центру оцінювання якості освіти.

Почнемо. Прошу, Віра Борисівна, вам слово.

РОГОВА В.Б. Доброго дня! Шановний Сергію Віталійовичу, я передаю слово Любомирі Степанівні, оскільки за зовнішнє незалежне оцінювання відповідає заступник.

МАНДЗІЙ Л.С. Доброго дня, шановні члени комітету! Дякуємо за можливість сьогодні поговорити про підготовку до зовнішнього незалежного оцінювання в 2021 році.

Відповідно до наказу Міністерства освіти зовнішнє незалежне оцінювання в Україні в 2021 році відбудеться у травні, відповідно з 21 травня з предмету «Хімія» до 15 червня, предметом «Географія» ми закінчуємо зовнішнє незалежне оцінювання.

Зважаючи на епідеміологічну ситуацію, у нас були внесені зміни. І цього року ми точно знаємо, скільки осіб, які зареєструвалися на зовнішнє незалежне оцінювання, здають зовнішнє незалежне оцінювання для щоб вступити в заклад вищої освіти, а скільки мали намір здавати зовнішнє незалежне оцінювання лише для державної підсумкової атестації.

Якщо ми минулого року не мали цих цифр, то цього року вже ми маємо маємо ці цифри, і можемо вам поінформувати, що саме на 10 березня 235 тисяч 363 тестування, а це 15 відсотків від загальної кількості, є лише тестування для проходження державної підсумкової атестації.

Хочемо наголосити на тому, що, незважаючи на епідеміологічну ситуацію, відповідні зміни внесені в до Постанови Кабінету Міністрів, що дозволяє провести

у всіх ("червоних", "помаранчевих", "жовтих" і "зелених") можливість проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Але, попри це все, ми вважаємо за необхідне наголосити на ухваленні спеціального закону, який у поточному році дозволить особам не складати державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання, однак уможливить...*(Не чути)* І це, так би мовити, урівнить всіх осіб – здобувачів освіти щодо підведення підсумків державної підсумкової атестації. Тому що, ви знаєте, що четвертий і дев'ятий класи, які звільнені відповідно...*(Не чути)* наказу Міністерства освіти, але одинадцяті класи ми не можемо звільнити наказом Міністерства освіти... *(Не чути)*.

Тому ми в 2021 пропонуємо провести ЗНО у встановлені терміни відповідно до визначених регламентів, а ви знаєте про те, що...*(Не чути)*. зберігається соціальна дистанція. Окрім того, ми розраховуємо на найближчому уряді, впродовж тижня, прийняти так званий порядок...*(Не чути)* відповідну постанову, в якій буде передбачено 20 мільйоні гривень на дезінфікуючі засоби у закладах загальної середньої освіти, бо ця постанова...*(Не чути)* на більшу суму, але є кошти спеціально для проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Отже, проводимо ЗНО відповідно до встановлених термінів. Звільнити здобувачів повної загальної середньої освіти, які не планують вступати до закладів вищої освіти, від державної підсумкової атестації, ну і забезпечити проходження державної підсумкової атестації у формі ЗНО тим здобувачам освіти, які планують вступати до закладів вищої освіти. Власне, звільнення від державної підсумкової атестації зменшить на 15 відсотків від реальної кількості проведення тестування.

Хоча ми готові до проведення тестування і загалом, але просимо вас про ухвалення відповідного закону. Якщо так коротко, а більш детально про проведення зовнішнього незалежного оцінювання повідомить керівник Українського центру оцінювання якості освіти Валерій Бойко.

БОЙКО В.І. Доброго дня, шановні народні депутати! На попередніх засіданнях комітету Українським центром було презентовано декілька моделей проведення зовнішнього незалежного оцінювання. На сьогоднішній день в презентації своїй я буду доповідати про пріоритетну для нас модель, з огляду на те, що рішення щодо четвертого і дев'ятого класів, завершення навчального року

поточного, уже ухвалене, і ми маємо ситуацію, коли здобувачі базової та початкової освіти звільнені від проходження державної підсумкової атестації.

Отже, пропонована наша модель та умовна назва, про яку я вже говорив, так звана елекційна ДПА, тобто державна підсумкова атестація за вибором, вона може відбуватися або у формі зовнішнього незалежного оцінювання, або в закладах освіти. Перелік предметів залишається сталим – це українська мова, математика, історія України ХХ – початку ХХІ століття або іноземна мова і один з навчальних предметів з затвердженого міністерством переліку. При цьому ми проводимо класичне наше ЗНО для осіб, які бажають здобувати вищу освіту, відповідно до умов прийому. Станом на сьогодні наші абітурієнти мали можливість реєструватися на п'ять навчальних предметів з переліку в дванадцять навчальних предметів.

Що ж передбачає пропонована модель? Якщо здобувач повної загальної середньої освіти не потребує результатів зовнішнього незалежного оцінювання і не планує вступати до закладу вищої освіти, то в цій ситуації для такої категорії здобувачів організовується закладом освіти проведення державної підсумкової атестації в його рідних стінах. Це надасть можливість закладу з урахуванням ситуації, пов'язаної з пандемією, а також особливостями організації навчально-виховного процесу в тому чи іншому закладі, організувати відповідно і підсумкове оцінювання.

Для тих абітурієнтів, які потребують результату зовнішнього незалежного оцінювання, і відповідно планують вступати до закладу вищої освіти, і оскільки вони вже будуть присутніми в наших аудиторіях, то для таких абітурієнтів Український центр проводить державну підсумкову атестацію в формі зовнішнього незалежного оцінювання, визначає їхні результати за шкалою 1-12 балів, і, формуючи відповідні відомості, надсилає їх на заклади освіти, і відповідна оцінка виставляється в додаток до свідоцтва про повну загальну середню освіту.

В який же спосіб ми реалізовували озвучену сьогоднішню модель. На попередньому засіданні комітету ми говорили, що в інформаційно-телекомунікаційній системі Українського центру були внесені певні зміни до програми реєстрації з метою конкретизації мети проходження зовнішнього незалежного оцінювання. Тому під час реєстрації кожна особа, яка бажає брати

участь в тестуванні, мала чітко зазначити, з якою метою вона хоче відвідати пункт тестування: чи це державна підсумкова атестація і зовнішнє незалежне оцінювання, або виключно ДПА, або виключно ЗНО. У відповідному колі реєстрації абітурієнт мав чітко зазначити, який результат він потребує, як наприклад, українська мова і література, зарахувати як оцінку ДПА і отримати результат за шкалою 100-200 для вступу до закладу вищої освіти.

Фактично така категоризація усіх наших абітурієнтів дозволяє на сьогодні нам говорити, що в базі Українського центру ми можемо чітко виокремити тих учасників, які потребують виключно оцінку для державної підсумкової атестації. І у разі ухвалення відповідного спеціального закону такі абітурієнти просто-напросто не будуть для них створюватися робочі місця в аудиторіях, не буде друкуватися відповідна кількість тиражу тестових зошитів, і абітурієнти спокійно пройдуть підсумкове оцінювання в рідному закладі освіти.

Крок другий, який не залежить від волі і від повноважень ані Українського центру, ані Міністерства освіти і науки, - це увідповіднення чинної нормативно-правової бази, аби уможливити проведення державної підсумкової атестації за вибором, з внесенням відповідних змін до законів України "Про освіту", "Про повну загальну середню освіту", "Про фахову передвищу освіту", ну і відповідно до порядку проведення державної підсумкової атестації. Які ж пропозиції наші на сьогоднішній день є до основних положень цього закону.

Перше – це звільнення здобувачів повної загальної середньої освіти від обов'язкового проходження ДПА у формі ЗНО, але при цьому забезпечення проходження такими здобувачами, які не складають ДПА у формі ЗНО, підсумкової атестації у закладах освіти. Ну і відповідно цим законом має бути врегульоване питання різних траєкторій завершення навчального року особами, які планували складати ДПА і ЗНО з усіх предметів, лише ДПА з усіх навчальних предметів і ДПА з чотирьох навчальних предметів, а ЗНО з трьох навчальних предметів. Так чи інакше, третій крок, який необхідно буде реалізовувати в цю модель, – це безпосередньо проведення широкої інформаційно-роз'яснювальної кампанії серед громадськості, на сайтах профільних установ і організацій, в кабінетах керівників закладів освіти, на сайті Українського центру, ну і відповідні методичні рекомендації Міністерства освіти і науки щодо проведення підсумкової

атестації для здобувачів повної загальної середньої освіти безпосередньо в закладі освіти.

Український центр готовий сформулювати перелік учасників в разі ухвалення відповідного закону, які не планують проходити державну підсумкову атестацію у формі ЗНО, і надати такі списки безпосередньо в заклади освіти, аби в закладі освіти чітко розуміли, хто з їх випускників обирав проходження державної підсумкової атестації і не обирав проходження зовнішнього незалежного оцінювання. Таким чином, кожен керівник закладу освіти матиме перелік того контингенту, для якого і треба буде організовувати державну підсумкову атестацію в закладі освіти. І безпосередньо крок четвертий. В реалізації запропонованої моделі особи, які вказали свою потребу отримати результат за шкалою 100-200 і вступати до закладів вищої освіти, складають відповідно ДПА і ЗНО. І таким особам ми надсилаємо, видаємо результати за шкалою 1-12 і за шкалою 100-200. Відомості результатів будуть надіслані керівникам закладів освіти для того, щоб вони виставили відповідну оцінку в додаток до свідоцтва.

Особи, які вказали потребу лише тільки в отриманні результату ДПА, проходять атестацію в закладі освіти і не складають ЗНО. Але ми передбачаємо ситуацію, коли така особа може в останню мить передумати, при тому що зараз уже реєстрація завершилася, і на початку квітня, а якщо говорити точніше – 9 квітня, Український центр розміщує на інформаційних сторінках кожного учасника ЗНО запрошення-перепустку, в якій чітко буде зазначено, на який предмет, на котру годину і в який пункт проведення ЗНО він має з'явитися.

Якщо людина в останню мить передумає і виявиться, що вона все ж таки буде вступати до закладу вищої освіти, за потреби вона має право подати заявку для проходження ДПА у формі ЗНО і пройти оцінювання під час додаткової сесії. Але при цьому особи, які зареєструвалися для участі у ЗНО, можуть відмовитися від участі, так як це і передбачено чинними нормативними документами, за п'ять тижнів до проведення основної сесії, тобто до 16 квітня він має подати відповідне клопотання до регіонального центру, і у такий спосіб його буде вилючено з бази Українського центру. Особи, які були зареєстровані для проходження ЗНО і отримання результату за шкалою 100-200, але не з'явилися до пунктів тестування, відповідно мають пройти в закладі свого освіти державну підсумкову атестацію

восени, тому що така особа, заявивши про те, що вона складає і ДПА, і ЗНО, не з'являється в пункт тестування, вона все одно має пройти підсумкову атестацію, але виключно восени, на початку наступного навчального року.

Показники реєстрації на сьогоднішній день. База Українського центру закрита, ми завершили обробку реєстраційних документів, і на сьогодні у нас зареєстровано 389 тисяч 710 осіб, які обрали різну кількість предметів, але в цілому Український центр готовий організувати цього року проведення більше півтора мільйона тестувань в зазначений період від кінця травня до середини червня. У разі ухвалення рішення про запровадження цієї моделі, 15,6 учасників, які вказали виключно в свою мету проходження державної підсумкової атестації, відповідно 42 тисячі 580 осіб, для яких ми не будемо створювати відповідного пункту проведення ЗНО, і відповідно ми позбавляємо самі себе і відповідно навантаження на державний бюджет видатків щодо організації 235 тисяч 363 тестувань, а це залучений персонал, це безпосередньо тестові зошити, які треба надрукувати, доставити, зберігати під відповідною охороною в пункті тестування.

Ну і важливо (про те, що вже говорила Любомира Степанівна, і те, що безпосередньо ініціює Міністерство освіти і науки) – це забезпечення за рахунок коштів цільової субвенції пунктів проведення зовнішнього незалежного оцінювання відповідними засобами захисту. В тому листі, який був надісланий Українським центром до комітету, ми чітко зазначили всі наші потреби.

Але, шановні депутати, я хотів би звернути вашу увагу, що зміни до відповідної постанови передбачають закупівлю засобів захисту виключно для закладів загальної середньої освіти, а є ще великий відсоток пунктів наших, які ми створюємо на базі закладів вищої освіти. Тому я думаю, що треба думати і над вирішенням цього питання, аби пункти тестування, які ми створюємо на базі ЗВО, так само були б забезпечені відповідною кількістю необхідних дезінфікуючих засобів та засобами захисту.

Ну і наостанок хотів би сказати ще й про ту ініціативу, на підтримку якої ми сподіваємося спільно з Міністерством освіти і науки, Міністерством охорони здоров'я. Нами ініційовано подання списків поки що кількісного складу тих працівників педагогічних, яких ми будемо залучати до пунктів проведення зовнішнього незалежного оцінювання, щодо включення їх в черговий етап

вакцинації, а це без малого більше 90 тисяч педпрацівників, які мають прийти працювати в...*(Не чути)* пунктах проведення ЗНО. Сподіваємося, що такий захід, він буде сприяти посиленню епідемічної безпеки на пунктах проведення зовнішнього незалежного оцінювання. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги!

Перед тим, як передати слово Колебошину Сергію Валерійовичу, заступнику голови комітету, в мене є питання до Міністерства освіти. Скажіть, будь ласка, а ви можете дати пропозиції для того, щоб забезпечити заклади, ці центри, які на базі закладів професійної освіти, фахової передвищої або вищої освіти, будуть створюватись, щоб ця субвенція, частина субвенції, яка піде на засоби індивідуального захисту, через бюджетний комітет була перерозподілена, зокрема, і на інші заклади освіти?

БОЙКО В.І. Сергію Віталійовичу, ми підготуємо необхідну інформацію і в найкоротші терміни передамо до комітету відповідно для...*(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я буду вам дуже вдячний.

БОЙКО В.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. І до нашого комітету, і до Комітету з питань бюджету, це, власне, їх предмет відання, але ми готові допомогти зі свого боку, ми готові допомогти в лобіюванні, в гарному сенсі. Дякую.

Колеги, чи є запитання до Міністерства освіти?

_____. В мене коротке. Тобто все те, як минулого року було по ЗНО?

БОЙКО В.І. Не зовсім те, як минулого року. Оскільки минулого року відповідним законом було передбачено звільнення від проходження державної підсумкової атестації, але при цьому було зазначено, що абітурієнт має право пройти державну підсумкову атестацію, в тому числі і у формі ЗНО, тому в такий спосіб була певна розгубленість серед абітурієнтів: то я звільняюся чи я маю приходити на пункт тестування і складати державну підсумкову атестацію? Зараз відбувається більша конкретизація цілей і категорій, щодо яких застосовується та чи інша норма. Якщо ти учасник ЗНО і плануєш вступати до закладу вищої освіти,

то ти проходиш державну підсумкову атестацію безпосередньо за процедурою ЗНО. Якщо ти не є майбутнім абітурієнтом вишу, то відповідно ти проходиш ДПА а закладі освіти. Тобто від державної підсумкової атестації, як в минулому році, ніхто не звільняється, а звільняються лише тільки від проходження, обов'язкового проходження ДПА виключно у формі ЗНО. На сьогодні просто надається право вибору: або у формі ЗНО, або в закладі освіти. Оце і є головна відмінність від минулого року.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А скажіть, будь ласка, а є проект закону відповідний? Бо я щось...

БОЙКО В.І. Ми надсилали з нашими документами на попереднє засідання, там в додатку було і наше бачення викладу цього законопроекту, тобто тим листом, який був надісланий Українським центром на попереднє заплановане засідання, але яке було відтерміноване і перенесене на сьогодні, такий проект закону був підготовлений. Ми подавали на Міністерство освіти і науки відповідно свою пропозицію, і я так думаю, що в стінах міністерства ця пропозиція була опрацьована і далі їй було надано хід.

РОГОВА В.Б. Пропозиція була передана нам.

_____. Так, ми зараз читаємо презентацію. І я правильно розумію, тобто для одинадцятих класів ДПА буде обов'язково, тільки для тих, хто не буде вступати в заклад вищої освіти, він складає це ДПА у себе там в школі, умовно, а якщо ти будеш вступати, ти складаєш і ЗНО, і ДПА?

БОЙКО В.А. Для тих, хто не планує вступати до закладу вищої освіти, він проходить ДПА в закладі освіти, в своїй рідній школі.

_____. А минулого року взагалі не проходили?

БОЙКО В.І. ... він тоді складає у формі ЗНО.

_____. А в чому тоді суть?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, я не розумію, тоді в нас є певна плутанина. Колеги з міністерства, а скажіть, будь ласка, а ви з Офісом Президента контактували з цього приводу?

РОГОВА В.Б. Звичайно, контактували і передавали теж свої пропозиції, Сергій Миколайович передавав. І Президент підтримує ту пропозицію сьогодні, яка є, і сказав, що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, а яку саме пропозицію підтримує Президент?

РОГОВА В.Б. Звільнити від ДПА.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це правильно, але ж ви ж кажете зовсім інше, от дивіться, от...

РОГОВА В.Б. Позиції абсолютно однакові.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні-ні, чекайте, давайте от ми зараз просто по суті поєднаємо два питання, і ми так відразу трішечки зачепимо питання порядку денного номер вісім з Законом 5014. Це проект закону Білозір, в якому чітко написано, що здобувачі освіти, які завершують здобуття повної загальної середньої освіти в 2020-2021 навчальному році, звільняються від проходження державної підсумкової атестації. А здобувачі освіти, які завершують здобуття повної загальної середньої освіти в навчальному році, мають право пройти державну підсумкову атестацію, в тому числі у формі зовнішнього незалежного оцінювання, за власним бажанням.

І Президент цей законопроект визначив як пріоритетний. І тут, власне, не кажеться про те, що вони обов'язково проходять ДПА в закладі освіти. Тут йде за тією самою схемою, яка була минулого року, коли дається право на вибір. Якщо за власним бажанням, якщо дитина хоче, вона йде на зовнішнє незалежне оцінювання, якщо вона планує вступати до закладу вищої освіти; або взагалі за власним бажанням пройти або не пройти державну підсумкову атестацію. І Президент визначив його як невідкладний, вчора цей лист зайшов на Голову Верховної Ради України.

Тому в мене питання тоді: чи ви узгодили це? Бо це зайшло від Офісу Президента, і я з ними говорив, у них така сама позиція була озвучена і в усній формі. А ви зараз кажете трішки про іншу модель. То от тут ви...

БОЙКО В.І. Сергій Віталійович... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому в мене є питання. В зв'язку з тим, що в нас зараз напружений графік і оперативно ставляться позачергові засідання, цей законопроект, який Президент визначив як невідкладний, попросив Голову Верховної Ради поставити його на найближчу позачергову сесію. То в мене тоді, знову таки я повертаюся до попереднього питання, те, що озвучили ви як пропозиції, трішки відрізняється від того, що написано зараз в законі. Або ми зараз знімаємо розгляд другого питання, яке Президент визначив як невідкладне, і ви готуєте тоді разом з Офісом Президента трішки змінену концепцію, або ми проводимо зараз цей закон як є. Ну, я не знаю, з техніко-юридичним...

Сергій Валерійович, будь ласка, вам слово.

КОЛЕБОШИН С.В. Доброго дня, шановні колеги! Доброго дня, Сергій Віталійович! Я не буду тоді розлого розповідати про важливість ЗНО і так далі, ми все це розуміємо. Просто вмикаючись в дискусію, в мене пропозиція така. В нас Президентом визначений як невідкладний той законопроект, який йде в порядку денному восьмим, здається, зараз. А ті пропозиції, які міністерство сформулювало, воно сформулювало в якості пропозицій, мені здається, те, що я дивився документ, колеги з міністерства, поправте, як форма викладення... редакція однієї із статей цього законопроекту. І так чи інакше, у нас є можливість, у нас є час до того, як ми будемо цей законопроект розглядати між першим та другим читанням, щоби подивитися, дійсно, чи пропозиції міністерства більш доречні, бо логіка є, ми розуміємо цю логіку, я не буду зараз вдаватися; чи ми лишаємо в тій редакції в якій воно викладено зараз.

Тому, мені здається, що зараз у нас ще є люфт для того, щоби, скажімо так, лежали на столі обидві пропозиції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Валерійович, так яка пропозиція: прийняти цей закон, зараз рекомендувати його за основу і в цілому, а якщо у нас зміниться підхід і ми всі узгодимо між собою (комітетом, міністерством і Офісом Президента), ми можемо провести додаткове засідання комітету і внести, комітетські зміни, для того щоб викласти цей закон в іншій редакції?

КОЛЕБОШИН С.В. Ми зараз все одно можемо розглядати і виносити в зал тільки той законопроект, який у нас йде... *(Не чути)*. Міністерство виклало це у вигляді пропозицій саме до цього законопроекту. І якщо ми протягом найближчого часу спільно з Офісом та міністерством визначимося, що траєкторія, яку пропонує міністерство, є більш доречною, то нам нічого не заважає швиденько провести засідання комітету між першим та другим, додати до законопроекту пані Білозір ті пропозиції, які йдуть зараз від міністерства. Мені здається, що ця траєкторія буде компромісною і адекватною.

Все одно, крім законопроекту Білозір, у нас нічого іншого зараз немає, тому ми в будь-якому випадку в зал маємо виходити... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію. І термін подачі альтернативних теж давно вичерпаний.

КОЛЕБОШИН С.В. Давно сплив, так. Бо ми мали інформацію міністерства, що це питання... *(Не чути)* підзаконними актами, саме тому в даному випадку не було зареєстровано альтернативних.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, пане Романе, будь ласка.

ГРИЩУК Р.П. Я просто позицію хотів свою сказати. Минулого року, я думаю, що всі розуміють, наскільки в рамках пандемії, наскільки якісно Міністерство освіти провело зовнішнє незалежне оцінювання. І, наскільки я розумію, коли був звіт по результатах, то говорили, що було максимально безпечно проведено зовнішнє незалежне оцінювання, хоча минулого року не складали обов'язкове ДПА. А зараз ми розуміємо, що там 15 відсотків дітей, які не будуть складати ЗНО і можуть або звільнитися від ДПА, як в законопроекті Білозір і ще ряду наших колег, або звільнитися від ДПА у формі ЗНО, але приходити в школу і там писати ДПА. Я просто не розумію оцей проміжковий варіант. Я розумію, якби ми зараз залишили все, як було в попередньому році. Я розумію, навіть зараз вже розумію, що могли б залишити, в принципі не скасовувати ДПА, тому що тільки 15 відсотків. І плюс ми впевнились минулого року, що це було безпечно. Але цей проміжковий варіант я не розумію, навіщо він? Ми робимо

лишні ітерації, ми при цьому... Я оцей варіант, коли ми розділяємо ДПА і ще хтось здає ЗНО, хтось здає ще в школі, це більш можливостей для контакту.

Тому тут ми маємо визначитися одне з двох: ми або залишаємо все, як в минулому році і голосуємо без змін закон Білозір; або не голосуємо закон Білозір і всі складають ДПА у формі ЗНО, тому що це, як ми бачили по минулому році, це доволі безпечно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Справедливості заради слід відзначити, що в цей самий проміжок часу, коли ми розглядали законопроект минулого року, у нас захворюваність була на порядок нижча, ніж зараз. Я розумію, що і система охорони здоров'я до цього адаптувалася, і вже ми зараз маємо кошти, виділені субвенцією, частина з яких буде направлена на центри тестування для забезпечення засобами індивідуального захисту. Але, менше з тим, це питання, яке треба додатково, я думаю, що узгодити.

Все ж таки я пропоную підтримати пропозицію Сергія Валерійовича і рухатись так, як ми домовились. Ми зараз візьмемо законопроект Білозір, рекомендуватимемо його за основу і в цілому. Але якщо у нас під час додаткових консультацій перед найближчою позачерговою сесією, на яку цей законопроект буде винесений, якщо у нас з'являться додаткові домовленості між нами, Офісом Президента і міністерством, і охорони здоров'я зокрема, то ми тоді внесемо правку просто комітетом, засіданням комітету, і зачитаємо її під стенограму, якщо потрібно буде внести якісь зміни.

Але я погоджуюсь з тим, мушу погодитись з паном Романом, що нам, напевно, доречно або обирати той варіант, який був минулого року, власне, про що і є проект Білозір; або взагалі, не робити зміни і залишати в принципі обов'язкове проходження зовнішнього незалежного оцінювання, тому що 15 відсотків – це справді не надвелика кількість.

Я теж не поділяю ідею з проміжним варіантом, тому що я не бачу в такому випадку якогось, я не знаю, більшого забезпечення безпеки, більшого рівня безпеки я при цьому не бачу. Або вони будуть в школі складати, а якщо у нас буде "червона" зона, як вони будуть складати в школі, якщо їм не можна збиратися? Тут дуже багато питань насправді до цього.

Сергій Валерійович, будь ласка, бачу. Сергій Валерійович, я візьму на себе сміливість сказати це за секретаріат, бо ми вже ці історії проходили неодноразово. У нас є два варіанти: перший – неможливий, тому що другого читання не буде, це пріоритетний, визначений Президентом закон, тому він буде на найближчій позачерговій сесії за основу і в цілому. Єдиний шанс внести зміни, і це можливо внести в принципі будь-які зміни, навіть переписати закон, слава богу, він невеликий, але тільки рішенням комітету під зачитування під стенограму в залі. Це єдиний спосіб. Я не думаю, що ми до нього прийдемо, але давайте тоді, якщо немає заперечень у колег чи додаткових пропозицій...

Колеги, чи є в когось заперечення чи пропозиції до того, що ми обговорювали? Я зараз дам пані Білозір слово, а за базу тоді давайте приймемо наступне. Міністерство не заперечує проти того шляху, який ми зараз комітетом обираємо?

Тоді, пані Білозір, пані Ларисо, вам слово, ви просили. Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, члени комітету, чи є в когось ще пропозиції, зауваження? Пані Наталія Піпа, прошу.

ППА Н.Р. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталія Романівна, при всій повазі, я теж за повноцінний варіант ДПА у формі ЗНО. Є єдине питання: якщо у нас буде погіршуватись ситуація і частина дітей не зможуть скласти зовнішнє незалежне оцінювання в першій хвилі, потім частина не зможе на додатковій сесії здати, а ДПА у формі ЗНО буде обов'язковим, тоді виникає питання, а коли ж буде третя хвиля складання зовнішнього незалежного оцінювання. А я майже впевнений, що будуть такі діти, які не встигнуть або на першу, або на додаткову. І у нас виникне ще раз питання, як же забезпечити всім право скласти ДПА у формі ЗНО. Це така моя особиста пересторога, просто якщо у нас буде погіршуватися ситуація, то це неминуче, те, що нас чекає. І я боюсь, що у нас через це може бути третя хвиля складання зовнішнього незалежного оцінювання, що на нас покладе, на державу, додаткове фінансове навантаження по забезпеченню роботи центрів. А, по-друге,

може зсунути ще раз вступну кампанію, на жаль. Тому що, якщо хоч одна дитина, яка має складати ДПА у формі ЗНО, не складе його до початку вступної кампанії, це буде порушення їх прав, мені так здається.

Тому насправді питання дискусійне. Ми не дарма вже другий рік поспіль перед початком кампанії, підготовки навіть, до зовнішнього незалежного оцінювання розглядаємо це питання. Вони справді дуже важливі. І, на жаль, як минулого року, так і цього року, ми не маємо додаткової інформації, не можемо спрогнозувати все ж таки розвиток ситуації.

Колеги, якщо немає більше заперечень, то, закінчуючи розгляд першого питання, давайте подякуємо представникам Міністерства освіти і науки, представникам Українського центру оцінювання якості освіти. Дякуємо за вашу роботу з підготовки проведення ЗНО.

Є пропозиція. Рішення комітету: взяти інформацію Міністерства освіти і Українського центру оцінювання якості освіти до відома.

Хто – за, прошу підтримати. Дякую, колеги. Бачу... Пані Наталія?

ППА Н.Р. Утрималась.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Наталія утрималась, інші – за. Дякую, колеги, рішення прийнято.

Я одразу прошу тоді в продовження нашої дискусії перейти до восьмого питання. Це, власне, і є проект Закону про внесення змін до розділу II "Прикінцевих і перехідних положень" Закону України "Про внесення змін внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)".

Пані Олена, якщо ви не заперечуєте, я коротко скажу про цей законопроект, ми вже певний час його обговорюємо. Це проект, власне, пані Лариси Білозір з колегами. Додаткову мотивацію комітету надав Президент України Володимир Зеленський, який вчора визначив цей законопроект невідкладним і попросив Голову Верховної Ради України листом включити його в порядок денний найближчої позачергової сесії для того, щоб це питання врегулювати.

Як ми зараз і говорили, і за пропозицією Сергія Валерійовича, Романа і моєю, і всіх наших колег, є пропозиція зараз прийняти цей законопроект, рекомендувати Верховній Раді прийняти його за основу і в цілому. Але якщо у нас виникнуть додаткові домовленості або ми додатково проведемо консультації з Міністерством освіти і науки, з Міністерством охорони здоров'я, з Офісом Президента, з Головним санітарним лікарем; якщо ми спробуємо знайти або знайдемо якийсь інших шлях або уточнення до цього закону, ми зможемо зібрати позачергове засідання комітету в будь-який момент і прийняти рішення перед тим, як законопроект буде внесений в залу на позачергову сесію. Сергій Валерійович?

КОЛЕБОШИН С.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не маю заперечень, і в цілому це узгоджена позиція між усіма. Так, у зв'язку з тим, що кількість захворюваних порівняно з минулим роком зросла реально на порядок, я розумію, що ми навчилися з цим жити більш-менш, але все одно ризик є великий досить, і тому, в принципі, ми всі прийняли це рішення на початку тижня, всі стейкхолдери, що потрібно спробувати так, як ми робили минулого року. Хоча, як ви знаєте, що я особисто завжди відстоював ДПА у формі зовнішнього незалежного оцінювання, тому що це важливо, як єдиний уніфікований інструмент оцінювання знань.

Колеги, тому в проекті рішення комітету є пропозиція рекомендувати Верховній Раді законопроект 5014 прийняти за основу і в цілому.

Хто – за, прошу голосувати, шановні колеги. Десять. Пані Наталія? Утрималась. Пані Наталія – утрималась, всі інші – за. Дякую, колеги, рішення прийнято.

Переходимо до наступного питання. Питання друге порядку денного: проект законопроекту про Захисників/Захисниць України та членів їх сімей (реєстраційний номер 4389). Я так розумію, що народного депутата пана Остапенка з нами немає. Добре. Тоді в такому випадку я даю слово Коваль Ользі Володимирівні, голові підкомітету з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти.

КОВАЛЬ О.В. Доброго дня, шановні колеги. Відповідно до пояснювальної записки даного законопроекту його метою є підвищення рівня державної

підтримки захисників України, членів їх сімей, загиблих (померлих) захисників України. В даному законопроекті пропонується, що стосується якраз освітньої частини. Тому що законопроект є системний і розроблявся дуже тривалий час, наскільки я знаю, колегами із Комітету соціального захисту.

Що стосується саме освіти. В даному законопроекті пропонується включити в соціальний пакет: компенсацію вартості навчання захисникам України та їх дітям, державну цільову підтримку для здобуття професійної, професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти захисникам України з особливими бойовими заслугами та їхнім дітям, які навчаються за денною формою здобуття освіти в державних та комунальних закладах освіти.

Також пропонуються послуги з професійної орієнтації, вибору або зміни професії, виду діяльності, адаптації на новому місці роботи, інших профорієнтаційних послуг також компенсувати. Оплату вартості послуг з підвищення кваліфікації та перекваліфікації, які надаються підприємствами, установам, організаціям незалежно від форми власності на вибір особи.

До соціального пакету членів сімей загиблих (померлих) захисників України також пропонується включити: безоплатне здобуття дітьми загиблих (померлих) захисників України позашкільної освіти, компенсацію вартості навчання в закладах освіти України за інституційними формами здобуття освіти за кожним наступним рівнем, тобто: професійної, професійно-технічної, фахової передвищої, вищої освіти, післядипломної освіти, другої вищої освіти, якщо перша вища освіта отримана до надання статусу.

До даного законопроекту надійшло ряд висновків та зауважень. Більшість з них не заперечує прийняття даного законопроекту. Я хочу зацентувати увагу саме на висновку Міністерства освіти і науки України.

Міністерство науки і освіти висловлює низку зауважень до законопроекту та звертає увагу на необхідність виділення додаткового фінансового ресурсу з державного бюджету України для забезпечення виконання положень, запропонованих даним законопроектом. Більшість зауважень стосуються щодо приведення у відповідність термінології законопроекту до освітнього законодавства та ряд інших зауважень.

Також свої висновки надало Міністерство соціальної політики, який підтримує даний законопроект, також висловлюючи певні зауваження. Міністерство фінансів не підтримує даний законопроект, оскільки в даному законопроекті не передбачені фінансово-економічні розрахунки та обґрунтування потреби у бюджетних коштах.

Даний законопроект було розглянуто двома підкомітетами: підкомітетом вищої освіти, фахової передвищої та професійно-технічної освіти. І було рекомендовано комітету у межах свого предмету відання підтримати даний законопроект, але з врахуванням пропозицій та зауважень Міністерства освіти України, які також додаються. Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, є в когось доповнення, зауваження?

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, я два слова скажу, так як, дійсно, цей законопроект розглядався на двох підкомітетах: і у мене, і у пані Ольги.

Яка там ситуація. Стратегічно, світоглядно, всі підтримуємо цей законопроект, оскільки він дійсно прописує цілий комплекс допомоги тим суб'єктам, яких справді потрібно захищати, і держава повинна зробити все для того, щоб і діти героїв наших отримали повноцінний захист соціальний, в тому числі у сфері освіти. Але у нас відповідно до висновків Міністерства фінансів для того, щоб реалізувати цей законопроект, нам потрібна величезна сума коштів. І тому я знаю, що цей законопроект, і ми активно його обговорювали, повністю підтримуючи цей законопроект, але є ось такі моменти, які пов'язані з тим, що сума коштів достатньо величезна.

Тому концептуально всі комітети підтримують, але ми спілкувалися з автором законопроекту, і мова йде про те, що він все-таки буде ще доопрацьовуватися, враховуючи ось цю суму коштів, яка необхідна на його реалізацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Миколаївна, скажіть, будь ласка, а є цифра чи ні?

ГРИШИНА Ю.М. Я чула про цифру від автора законопроекту, чула суму 12 мільярдів, але у висновках, наскільки я розумію, пані Оля, у нас немає цієї суми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Немає. Я просто дивлюся зараз висновок Мінфіну, я не бачу цифр.

КОВАЛЬ О.В. Колеги, у висновках суми немає, але пропозиції при обговоренні на підкомітеті спільно з пані Юлією, була якраз основна увага акцентована якраз на відсутності фінансово-економічного обґрунтування і нерозуміння глобально ось цієї суми. Сума приблизна є, і ми розуміємо, що це є сумою значною для державного бюджету. Тобто і рекомендація наша була такою, що цілком, загалом підтримати дану ініціативу, але врахувати зауваження, в основному що стосуються якраз державного фінансування на забезпечення ось пропозицій, які викладені в даному законопроекті. Тобто в межах предмету відання ми підтримуємо, концептуально підтримуємо, але з врахуванням пропозицій, які надаються Міністерством освіти, і в основному вони звертають увагу якраз на забезпечення державного фінансування. Тобто за умови, якщо буде забезпечене державне фінансування, звісно, ми підтримаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, дивіться, якщо можна, якщо немає зараз бажаючих виступити. Я уважно передивився висновки. Насправді велике зауваження є в Міністерства освіти, ще більші зауваження в Міністерства соціальної політики, по кількості зауважень. І навіть Міністерство соціальної політики, при тому, що воно завжди за соціальні ініціативи, чітко зазначило, що необхідне обов'язкове погодження з Міністерством фінансів по виділенню коштів.

Я не побачив в пояснювальній записці вартість. Я чому запитав, яка приблизно вартість, що рахували автори законопроекту, бо немає ні в фінансовому обґрунтуванні, ні в висновку Міністерства фінансів.

Чесно кажучи, ми відверто, якщо вже йти послідовно, то ми подібні законопроекти відхиляємо, але зараз підкомітети їх підтримали. Колеги, я не знаю, чесно кажучи, у мене є пропозиція, окрема думка з цього приводу. Я би, підтримуючи концептуально ідею, я би все ж таки віддав би на рішення головного комітету з обов'язковим врахуванням зауважень, звісно, Міністерства освіти і науки, як нашого профільного міністерства. Я би рекомендував такий висновок, бо це буде, як на мене, не дуже послідовно в рішеннях комітету, якщо раніше ми відправляли всі ці законопроекти без обґрунтування на доопрацювання, а зараз ми

його підтримаємо. Не знаю, якщо винести в зал соціальний проект, очевидно, що він набере достатню кількість голосів, щоб пройти, а чи буде потім спроможність у держави виконати свої функції – це велике питання. Ми вже, на жаль, і під нашої каденції вже прийняли пару таких законопроектів, на які тепер у місцевих бюджетів немає грошей. Тому давайте обговоримо, щоб прийняти якесь зважене рішення. Якщо більшість комітету підтримає за основу, я не буду заперечувати, звісно, але хочеться, щоб ми були послідовними.

КОВАЛЬ О.В. Можна, будь ласка?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, будь ласка, Ольга.

КОВАЛЬ О.В. Так, як попередньо пані Юлія зазначила, що даний законопроект обговорювався з авторами законодавчої ініціативи і самі автори законодавчої ініціативи визнають те, що він потребує доопрацювання із врахуванням ось тих всіх тих пропозицій, які надані від організацій і установ. І відповідно пропозиція і підкомітету, наших підкомітетів, була спільною, що ми загалом визнаємо важливість даного законопроекту, соціальної ініціативи, але, враховуючи ось ці висновки, в предметах відання нашого комітету ми підтримуємо, але за умови погодження і з Міністерством фінансів, і наявністю бюджетного фінансування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Володимирівна, ми ж всі знаємо, що ми не можемо в рішенні комітету просто підтримати проект закону. Ми або його рекомендуємо головному прийняти за основу, або доопрацювати, або відхилити, або дати на визначення депутатів головного комітету.

Я би хотів, щоб ми зараз проговорили, щоб ми щось одне проголосували.

ГРИШИНА Ю.М. Я висловлю свою точку зору. Враховуючи те, про що ми говорили на підкомітеті, і враховуючи те, про що я спілкувалась з автором законопроекту, і враховуючи те, що ви сказали, що нам потрібно бути послідовними, і враховуючи, те, що ми не основний комітет, я, наприклад, пропонувала би направити його на доопрацювання, оскільки я знаю, що він в такому вигляді не буде виноситися в зал, він буде доопрацьовуватися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи є... Наталія Романівна, будь ласка.

ППА Н.Р. *(Не чути)*

ГРИШИНА Ю.М. Але ж, розумієте, ми ж не можемо підтримати законопроект без фінансово-економічного обґрунтування, який коштує 12 мільярдів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. По-перше, ми не знаємо, скільки він коштує, бо це тільки зі слів розробників, вони теж можуть помилятися, тут Мінфін знає краще.

Ростиславе, будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, тоді наскільки я зрозумів, дивіться, я зараз вам озвучу пропозицію, а ви скажете, чи підходить вона зараз як рішення, чи у неї є потенціал при голосуванні.

Є пропозиція в межах відання свого комітету підтримати ініціативу, рекомендувати головному комітету визначитись шляхом голосування з необхідністю доопрацювання його з врахуванням висновків інших міністерств. Так, колеги, немає заперечень? Якщо немає, то ставлю таке рішення на голосування.

Хто – за, прошу проголосувати. Бачу, Іван Григорович – за. Наталія Романівна, Ростислав є. Сергій Валерійович є.

ППА Н.Р. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми в межах предмету свого відання підтримуємо ініціативу авторів законопроекту. Рекомендуємо головному комітету визначитись шляхом голосування з необхідністю доопрацювання з врахуванням пропозицій, висловлених міністерствами, зокрема нашим профільним міністерством. Валерій Колюх. Олександр Лукашев. Дякую, колеги, одноголосно. Рішення прийнято.

Наступний пункт порядку денного. Проект Закону про внесення змін до статті 175 Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за невикладу заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом

виплат (реєстраційний номер 4589). Автор – Волинець, співдоповідачем є Юлія Миколаївна Гришина, голова підкомітету з питань вищої освіти.

Юлія Миколаївна, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергій Віталійович!

Колеги, ми з вами на засіданні підкомітету з питань вищої освіти вже розглянули законопроект щодо внесення змін до статті 175 Кримінального кодексу, яка регулює питання щодо встановлення кримінальної відповідальності за невиклату заробітних плат, стипендій та пенсій. Цей законопроект був поданий народним депутатом Волинцем Михайлом Яковичем.

Ми розглянули цей законопроект, і якщо коротко, тезисно, основна його суть в тому, що у нас катастрофічна насправді вже декілька років в країні ситуація по затримці виплати заробітних плат. Враховуючи цю ситуацію, декілька років тому було прийнято зміни до Кримінального кодексу України, де було передбачено кримінальну відповідальність за невиклату заробітних плат.

Ось вже останні декілька років ця норма працює, проте, наскільки якісно вона працює, скажімо, це не нам, в межах нашої компетенції ми можемо робити висновки експертні. Але у нас є дані, які говорять про те, що недостатньо ефективно ця норма працює, але все-таки встановлення кримінальної відповідальності певним чином превентивно повпливало на те, що все-таки виплата заробітних плат знаходиться під суворим контролем держави на сьогодні.

Не дивлячись на це, заборгованість є величезною. І автор законопроекту пропонує по трьох частинах цієї норми пропозиції. По першим двом частинам він пропонує збільшити відповідальність, тобто збільшити штраф за невиклату заробітної плати. А от щодо третьої норми, яка звучить так: "Особа звільняється від кримінальної відповідальності, якщо до притягнення до кримінальної відповідальності нею здійснено виплату заробітної плати, стипендії, пенсії чи іншої виплати". Тобто ця норма була введена, коли її вводили, вона була достатньо спірною, вона вводилась для того, щоб... Враховуючи те, що, яка є основна мета даної норми, не те, щоб особа, роботодавець за невиклату заробітної плати поніс відповідальність. Основною задачею є те, щоб люди отримали заробітну плату. Тому і була введена ця норма, яка передбачає, що все-таки, якщо роботодавець компенсує до настання відповідальності, тобто до вручення підозри, якщо

говорити конкретно, компенсує, виплатить заробітну плату, він не підлягає оцій кримінальній відповідальності.

Автор законопроекту пропонує відмінити взагалі цю норму, оскільки він вважає, що вона, навпаки, впливає на те, що роками може роботодавець не виплачувати заробітну плату, а коли він побачить підозру там на горизонті - він одразу її виплатить.

Це дуже спірне, експертне питання, яке стосується спеціалістів з Комітету правоохоронної діяльності. Ми в межах своєї експертизи на комітеті, нас цікавило питання, чи є взагалі по країні заборгованість по виплатах стипендій.

Ось ті документи, які у нас є на руках, висновки, вони говорять про те, що заборгованості по виплатах стипендії в Україні не існує. Ми Міністерству освіти давали доручення, щоб вони нам доповіли, чи так це. Я не знаю, є представники міністерства зараз, щоб отримати цю інформацію?

_____. *(Не чути)*

ГРИШИНА Ю.М. Дякую. Я дякую Міністерству освіти, тобто ми маємо інформацію, що заборгованості по стипендіях і по заробітних платах у сфері освіти фактично немає. Тому що ми знаємо, що по заробітних платах іноді бувають затримки, але вони пов'язані частіше всього з початком і кінцем бюджетного року.

Тому, колеги, ми проаналізували висновки, зауваження, які ми отримали від Міністерства юстиції, від Міністерства розвитку економіки, фінансів України, соціальної політики і пропонуємо комітету прийняти наступне рішення.

Зважаючи, що норми цього проекту щодо посилення кримінальної відповідальності за невивплату заробітної плати, стипендії, пенсії не відносяться до предметів відання Комітету з питань освіти, науки та інновацій, прийняття остаточного рішення щодо доцільності його прийняття залишити за Комітетом з питань правоохоронної діяльності. І все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Колеги, я так розумію, що немає заперечень?

БІЛОЗІР Л.М. Сергій Віталійович, можна мені буквально одну репліка?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, пані Ларисо.

БІЛОЗІР Л.М. Тут представники є Міністерства освіти. Хочу зазначити як мажоритарниця, що у мене на окрузі в кожній громаді, з десяти громад, є заборгованість перед техперсоналом. Ми позбавили місцеве самоврядування... Ви знаєте, що це не міністерство, не субвенція, а саме виділяє місцева громада. І так, як ми її позбавили ЄСВ (єдиного соціального внеску), зменшилися надходження по ПДФО (податку на доходу фізичних осіб), і величезна проблема: вчителям виплатили, а техперсонал без зарплат. Так щоб вони прийняли це до уваги. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що і ми, і міністерство з радістю візьмемо це до уваги, тільки це точно не відноситься до предмету відання ні комітету нашого, ні Міністерства освіти. Це місцеві громади, тому я думаю, що в Комітеті з питань місцевого самоврядування, от туди краще з цим звертатися. Ми точно до цього не маємо відношення, як би ми цього не хотіли. Пан Сергій Горбачов, будь ласка.

ГОРБАЧОВ С.І. *(Не чути)* Скажіть, будь ласка, а хто буде відповідачем у випадку затримки заробітних плат? Бо здебільшого заклади освіти не є розпорядниками бюджетних коштів. Тобто, коли у директора школи немає грошей... *(Не чути)* йому просто немає, з чого платити. Хто тоді буде відповідати?

ГРИШИНА Ю.М. Пане Сергію, я вам можу дати відповідь, що це відповідно до Кримінального кодексу у нас є завжди суб'єкт злочину, об'єктивна і суб'єктивна сторона. І відповідно до цієї діючої норми, звичайно, суб'єктом є роботодавець, тобто та особа, яка безпосередньо виплачує заробітну плату і є власником цього підприємства, установи, організації.

Тому, звичайно, директори шкіл ніколи в житті не можуть бути притягнені до кримінальної відповідальності за цією статтею, вона у нас працює декілька років. Звичайно, відповідає власник безпосередньо (тире роботодавець), тому що роботодавець не завжди є власником.

ГОРБАЧОВ С.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Правильно, а субвенцію на заробітні плати виділяє державний бюджет. Мінфін, в даному випадку конкретно Мінфін. І тоді кримінальну відповідальність має нести хто – Мінфін – за те, що субвенція не

дійшла до місцевої влади? У нас же окрема субвенція на виплату заробітних плат, і тут вона прямо залежна від державного бюджету, від виконання Мінфіном державного бюджету і їх виконавчої дисципліни, власне, на місцях. Тому тут ...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, у нас буде окреме питання, одинадцяте, здається, по розподілу субвенцій цього року. Я пропоную перенести цю дискусію на одинадцяте питання. А зараз є пропозиція підтримати рішення підкомітету, або пропозицію підкомітету: головному комітету визначитись щодо доцільності прийняття чи неприйняття цього закону. Немає заперечень?

Прошу підтримати і проголосувати, колеги, Хто-за? Бачу, одноголосно. Дякую, колеги. Рішення прийнято.

ГРИШИНА Ю.М. Але я додам, пане Сергію. До речі, цікаве питання, я от для себе його залишила, я обов'язково дізнаюся, дійсно, у спеціалістів з правоохоронної діяльності, а хто оось в нашому випадку дійсно конкретно, хто є та особа, яка несе відповідальність кримінальну за затримку або невиплату заробітної плати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я не спеціаліст з Кримінального кодексу, але майже впевнений, що відповідальність несе керівник закладу, в будь-якому разі, будь-якого закладу, завжди несе відповідальність керівник.

Сергій Валерійович як колишній директор школи, я думаю, це підтвердить. В будь-якому разі це так. А те, що він не отримав гроші від державного бюджету, ну, це вже інше питання, яке в даному випадку до невиплати заробітної плати має таке, умовне значення для тих, хто буде звинувачувати його в невиплаті.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, ми ж розуміємо, що вчителі не будуть питання ставити Міністерству фінансів, а поставлять своєму директору, це ж очевидно. *(Шум у залі)*

Дивіться, те ж саме стосується і університетів. Це ж окремо, все одно це фінансується з державного бюджету, тільки в університетів є хоч якась можливість перекривати, і вони це роблять за рахунок спецфонду, якщо у них є така

можливість, знову-таки не в усіх є, то в них ще більш-менш ситуація. В школах – це пряма відповідальність, і вона дуже вертикальна. *(Загальна дискусія)*

Шановні колеги, дякую. Переходимо до наступного питання. Пункт 4: проект Закону про внесення змін до статті 46 Закону України «Про фахову передвищу освіту» (щодо імплементації норм Конституції України, Європейської хартії регіональних мов або мов меншин та рекомендацій Венеційської комісії) (реєстраційний номер 4628), авторства народного депутата Волошина. Його на жаль з нами немає, але є Ольга Володимирівна Коваль, голова підкомітету.

Будь ласка, Ольга Володимирівна, вам слово.

КОВАЛЬ О.В. Колеги, даний законопроект має за мету, за словами автора, приведення статті 46 Закону «Про фахову передвищу освіту» у відповідність із нормами статті 10 Конституції України та Європейської хартії регіональних мов або мов меншин та рекомендацій Венеційської комісії від 8-9 грудня 2017 року, що стосується мови фахової передвищої освіти, а також посилення державних гарантій кожному громадянину України на здобуття фахової передвищої освіти державною мовою у державних і комунальних закладах освіти.

До даного законопроекту ми отримали ряд висновків та зауважень. На що я хочу звернути увагу особливо. Головне науково-експертне управління звертає увагу, що обставина, яка викладена законопроектом, що вносяться зміни лише до законопроекту «Про фахову передвищу освіту», але не вносяться зміни даним законопроектом до Закону України «Про забезпечення і функціонування української мови як державної». Не вносяться зміни також до Закону «Про освіту». Відтак набрання чинності даним законом призведе до виникнення певних правових колізій у відповідності норм даних законопроектів. Також ГНЕУ висловлює ряд зауважень до даного законопроекту.

Комітет бюджету зазначає, що прийняття даного законопроекту потребуватиме додаткових фінансових витрат, зокрема на забезпечення підручниками, методичною літературою, іншими методичними матеріалами, що не передбачено бюджетом на даний рік. Міністерство фінансів, зважаючи, що прийняття законопроекту передбачатиме витрати додаткових бюджетних коштів, що також не передбачено у бюджеті. Також ми отримали висновок Уповноваженого із захисту державної мови. Ми бачимо його присутнього у нас на

засіданні, я впевнена, що він скаже декілька своїх слів. Але я хочу зазначити, що пан Кремень заперечує щодо прийняття даного законопроекту у даній редакції. Далі Тарас Дмитрович скаже детальніше від себе. Міністерство освіти і науки в межах компетенції надало ряд зауважень та пропозицій до даного законопроекту.

В основному, що хочу зазначити, що пропонована редакція даного законопроекту суперечить частині п'ятій статті 7 Закону «Про освіту». Неприйнятними вважаються пропоновані зміни до частини дев'ятої зазначеної статті закону щодо вивчення державної мови за бажанням, наголошую, колеги, вивчення державної мови за бажанням здобувачів в приватних закладах фахової передвищої освіти, оскільки така новація суперечить частині сьомій Закону «Про освіту» та частині першій та другій Закону України «Про забезпечення та функціонування української мови як державної». Також отримані висновки Міністерства культури та інформаційної політики України, в яких зазначається, що законопроект спрямований не на реальне забезпечення національної, мовно-культурної самобутності етнічних спільнот в Україні, в тому числі національних меншин та корінних народів, через застосування їхніх мов в освітньому процесі, а на формування умов збереження російськомовного середовища як об'єкту впливу російської пропаганди та важливого чинника інформаційної агресивної російської війни проти України. Національна академія педагогічних наук зазначає, що необґрунтованими є такі зміни до зазначених законопроектів.

На засіданні підкомітету з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти було розглянуто дані законопроекти. Колеги висловили свої думки, внаслідок чого було прийнято рішення рекомендувати комітету Верховної Ради відхилити даний законопроект, спираючись на більшість негативних висновків від установ та організацій. Дякую колеги. Я пропоную надати слово Уповноваженому з питань мови, будь ласка. Тарас Дмитрович, будь ласка.

КРЕМІНЬ Т.Д. Пане голово, шановні члени комітету! По-перше, хочу подякувати вам за можливість взяти участь у засіданні сьогоднішнього комітету. Вважаю, що воно є надзвичайно важливим. Крім того, що ми сьогодні розглядали питання ЗНО на 2021 рік, яке для мене є особисто цікавим, тому що вперше буде використовуватися ця новела про проведення іспитів як з української мови та літератури, так і окремо з української мови. На жаль, я не почув тієї інформації,

яку ми обговорювали попередньо з міністерством...*(Не чути)* але, менше з тим, хотів би сказати про інше. Дуже добре, що ми тісно співпрацюємо з комітетом, і я маю можливість аналізувати ті законопроекти, які подаються на розгляд профільного комітету і відповідно рекомендуються до включення до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України.

По-друге, я хочу сказати, що це далеко вже не перша спроба, коли дехто з народних депутатів намагається внести зміни до мовного закону, і традиційно до Закону «Про освіту» 2017 року, і до Закону, який був підтриманий нинішнім складом профільного комітету, «Про повну загальну середню освіту».

На превеликий жаль, інколи трапляється таке враження, що дехто з народних депутатів, незважаючи, що він мій земляк, навіть не читав Закону «Про фахову передвищу освіту». Звісно, що йому про цей рівень мало що взагалі відомо, бо він з ним знайомий, напевно, був побіжно. І, власне, тому з'являються такі законодавчі ініціативи, які однозначно не мають перспектив, але, зважаючи на негативну оцінку всіх, хто..... до експертизи цього документу, перспектив він немає апріорі.

Тому чергову атаку на мовний закон я розумію як утверджуючий фактор, що справді ми рухаємося абсолютно нормальним і правильним чином. Зрозуміла і абсолютно чесна позиція і комітету, і недавній виступ Президента України, що єдина мова у нас є державна і треба всіляко сприяти її розвитку і застосуванню.

І абсолютно дивна і та ситуація, що такі законопроекти у нас з'являються якраз напередодні чергової вступної кампанії 2021-2022 навчальних років, що однозначно не може бути схвалено і підтримано.

Зважаючи на те, що ми надіслали свій лист на прохання голови комітету Сергія Бабака близько місяця тому, я думаю, що у кожного з членів шановного комітету була можливість з ним познайомитися. Я коротко хочу сказати: просив би врахувати висловлені мною зауваження під час підготовки до голосування і зробити все можливо для того, щоб цей документ не був включений до порядку денного сесії Верховної Ради України. Я сподіваюся на співпрацю і порозуміння по нашій державницькій справі. Дякую вам, колеги.

КОВАЛЬ О.В. Дякую, Тарасе Дмитровичу. Колеги, будь ласка, якщо має хтось бажання висловитися стосовно даного законопроекту і стосовно пропозиції підкомітету.

ФІЛІПШІНА А.А. Якщо дозволите. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, представниця Філіпішина.

Я хотіла б підтримати позиції, які висловлені сьогодні під час обговорення. На превеликий жаль, ми своєчасно не встигли направити позицію Уповноваженого (вона перебувала у відпустці), але сьогодні вона дійсно підписана і абсолютно співпадає з тим, що було висловлено під час обговорення. Тому ви тут абсолютно сміло можете сподіватися на нашу підтримку, тому що, ви знаєте, що мовне питання є доволі таке дискусійне постійно, воно стає на повістку дня. І позиція Уповноваженого постійно запитується і міжнародними колегами з правозахисту, тому тут ми з вами є одностайними - і так само не підтримуємо цю законодавчу ініціативу, з тих мотивів, які вже були сьогодні озвучені. Дякую.

КОВАЛЬ О.В. Дякую, пані Аксана.

Пані Наталя Піпа.

ППА Н.Р. Я коротенько. Мені здається, що цей законопроект – приклад чергового законодавчого спау і відволікти нас від інших питань, яких тьма є в освіті. Цей закон давно є прийнятий, маю на увазі щодо мовного питання, і це просто затягнути час, і викликати частково дискусію, суперечку. Я б його відхиляла і переходила би до наступного.

КОВАЛЬ О.В. Дякую, колеги.

Передаю слово Сергію Віталійовичу. Колеги висловилися. Так, пане Сергію.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, я так розумію, що ми одностайні в своїй позиції з цього законопроекту. Є пропозиція підкомітету – рекомендувати Верховній Раді України проект Закону № 4628 відхилити.

Ставлю на голосування цю пропозицію підкомітету. Прошу підтримати. Колеги, хто – за? Ростислав, бачу, Валерій, бачу. Іван Григорович. Дякую.

ЛУКАШЕВ О.А. Лукашев підтримує.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Лукашев підтримує. Колеги, тоді одноголосно. Дякую. Взагалі нема про що говорити. Дякую. Рішення прийнято.

Колеги, наступне питання порядку денного. Пункт 5: проект Постанови про відзначення 100-річчя з часу заснування Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського у 2021 році. Власне, 100-річчя. Реєстраційний номер 4666, авторства народного депутата Олексія Мовчана, співдоповідає Юлія Миколаївна Гришина.

Через те, що ми і так знаємо рішення по цьому питанню, але дамо слово пану Олексію Мовчану. Будь ласка, пане Олексію, вам слово.

МОВЧАН О.В. Доброго дня, колеги. Дуже дякую за можливість виступити на вашому комітеті.

Дуже коротко. Університет має важливе значення, є регіональним інтелектуальним центром для території, на якій проживає більше ніж півмільйона українців. Він має історію, він має певні результати, які можна відзначити.

Прошу підтримати проект даної постанови, для того щоб ми в цьому році могли відзначити 100-річчя цього інтелектуального центру машинобудівників, металургів, хіміків і багато інших професіоналів, яких створюють в цьому університеті. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олексію.

Юлія Миколаївна.

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, дякую.

Колеги, ми на підкомітеті розглянули цей проект Постанови про відзначення 100-річчя з часу заснування Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. Я, до речі, особисто знаю цей університет, оскільки моє дитинство пройшло в цьому чудовому місті Кременчук. У мене мама народилася там, і я там провела все своє дитинство, я знаю добре цей університет.

І, дійсно, іноді, знаєте, ми розглядаємо пропозиції, коли там мова йде, знаєте, десь там про 15 років, десь там про 65. Тут мова йде про дійсно 100-річчя з часу заснування. І, дійсно, це достойний університет, історія якого починається з 1921 року. І це класичний університет, який починався ще з трирічних українських педагогічних курсів. На сьогодні він розвивається активно.

І я пропоную підтримати пропозицію нашого колеги для того, щоб була можливість забезпечити належні організаційно-правові, і будь-які інші, фінансові умови для реалізації комплексу заходів з приводу святкування 100-річчя цього поважного національного університету. І ми пропонуємо комітету підтримати це рішення - прийняти його за основу та в цілому. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Пане, Олексію, бачите, як гарно мати земляка – голову підкомітету у профільному комітеті. Але якщо без жартів, то 100-річчя є 100-річчя, і це поважний вік, і ми завжди підтримуємо подібні ініціативи.

Тому, колеги, я ставлю на голосування рішення Комітету з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати Верховній Раді постанову № 4666 прийняти за основу і в цілому.

Хто – за, прошу голосувати. Дякую. Дякую, колеги. Одноголосно. І Олександр Лукашев. Точно одноголосно. Колеги, рішення прийнято.

Переходимо до наступного питання. У нас є два питання, основний і альтернативний проекти законів. Перший – 5138 (авторства народного депутата Качури), другий – 5038-1 (авторства Юлії Миколаївни Гришиної), і знову народного депутата Качури та інших колег. Я пропоную об'єднати шостий і сьомий пункти.

Олена Георгіївна і Юлія Миколаївна, як голова підкомітету, відповідно і автор. Прошу, представте, будь ласка, законопроекти для прийняття рішення.

ЛИС О.Г. Доброго дня, колеги. Сьогодні ми дійсно розглядаємо два законопроекти, які є надзвичайно важливі в освіті, і вони є основним і альтернативним, де автори законопроекту основного входять і авторами в авторську групу і в альтернативний законопроект. Це щодо «Перехідних і прикінцевих положень» Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо розширення можливостей для трансформації освітньої мережі та захисту прав учасників освітнього процесу (№ 5138 і альтернативний 5138-1).

Я прошу і надаю слово автору законопроекту альтернативного, а далі я хочу висвітити ті висновки, які були висунуті на підкомітеті.

ГРИШИНА Ю.М. Пані Олено, дякую.

Таке об'ємне питання, я можу про нього говорити взагалі дуже довго, але я пощажу вас і буду говорити тезисно, коротко. Тому що ви знаєте, що питання взагалі санаторних шкіл, так як і питання спеціальних шкіл, воно знаходиться на постійному контролі і нашого комітету. У нас є пані Лариса, зараз присутня, яка не просто так присутня, тому що вона теж займається цим питанням. У нас є група депутатів, які активно працюють над цим питанням, їх це хвилює. Ми намагаємося дійсно, так як питання санаторних шкіл і спеціальних шкіл – це достатньо чутливе питання для нашого суспільства, воно є дуже важливим, і ми повинні зробити все, щоб приймати по цим питаннях зважені і правильні рішення, що іноді не так просто робити. Тому дещо там нагадаю, що ми минулого року... у нас в Законі «Про повну загальну середню освіту» не передбачено такий тип навчального закладу, як санаторна школа. І ми з вами минулого року прийняли вже закон, яким ми відстрочили трансформацію санаторних шкіл на один рік і передбачили певні обмеження по використанню майна санаторних шкіл у разі їх ліквідації.

Що ми спостерігали протягом цього року? Протягом цього року ми, на жаль, спостерігали ситуацію, коли не всі органи, не всі засновники, не всі територіальні громади свідомо і, скажімо так, дуже уважно підійшли до цього питання, і не розуміючи яким чином трансформувати санаторні школи, на що ми і робили основний акцент, що санаторні школи повинні бути трансформовані, ми їм розширили перелік типів навчальних закладів для того, щоб вони могли відкрити інклюзивні ресурсні центри і НРЦ (навчально-реабілітаційні центри), тобто дитячі садочки. Тобто, що потрібно громаді, будь-які навчальні заклади відкривайте, щоб там дійсно діти – всі, хто проживають в цій територіальній громаді, мали можливість отримувати реабілітаційні, медичні і освітні послуги.

Деякі регіони ми заслуховували, у нас слухання проходили на цю тему, і ми заслуховували окремо це питання на засіданні комітету. МОН нам доповідав, у нас є певна інформація з цього приводу. І ми знаємо, що є регіони, які успішно трансформували санаторні школи. Я знаю, Сергій Віталійович там був, їздили наші колеги, я теж їздила в санаторні школи. Я бачила декілька прикладів успішної трансформації санаторної школи, коли територіальна громада отримала дійсно нові, декілька типів навчальних реабілітаційних оздоровчих закладів, які дійсно будуть набагато більш ефективніше працювати в інтересах дітей. Не по всіх

регіонах така ситуація, тому що, особливо це стосується регіонів, які більш віддалені від великих міст, там більш проблематичною ця є ситуація.

Тобто ми розуміємо на сьогодні, що є, можливо, певні недопрацювання МОН з цього питання, можливо, певні недопрацювання територіальних громад. Але на сьогодні є випадки, коли санаторні школи у нас були просто закриті, просто закриті, тому що місцеві громади не знайшли можливості, яким чином їх трансформувати. Десь це можна пояснити, а десь це не можна пояснити. Розумієте, тобто це питання, ми впевнені всі в тому, що воно повинно бути під контролем все-таки центрального органу виконавчої влади. Так як у нас міністерство здійснює все-таки... скажімо так, основні визначає засади державної політики у сфері освіти, ми не можемо з вами повністю усунитися від цього питання, оскільки досвід цього року показав, що школи закриваються: і спеціальні школи закриваються, і санаторні школи закриваються, - тому що легше школу закрити, ніж її трансформувати. І це велика робота міністерства повинна бути по роботі з територіальними громадами, і повинна робота бути громад, звичайно, тому що це достатньо складні питання, трансформація – це питання складне.

Ми бачимо на сьогодні ще до цього, що ускладнили цю ситуацію ще адміністративно-територіальна реформа, яка зараз продовжується, процес децентралізації. Ускладнило цю проблему те, що МОН до сих пір не прийняв положення про ліцеї. І місцеві громади, не бачачи цього положення, вони не розуміють, як трансформувати, наприклад, санаторну школу в ліцей, тому що вони не бачать, що таке фактично є ліцей. І це теж є проблема.

Тому, враховуючи все те, що я сказала, у нас попередньо дійсно Олександр Качура подав законопроект з іншими народними депутатами, де була пропозиція, тобто він швидко подав його, просто відтермінувати до 2024 року трансформацію санаторних шкіл. Потім ми разом з Олександром Качурою і іншими народними депутатами все-таки сідали і розробляли, з МОН спілкувалися багато, говорили про те, що три роки для трансформації шкіл, ну, це фактично залишити все, як є, а нам потрібно все-таки покращувати цю ситуацію. Тому ми зареєстрували альтернативний законопроект, де ми пропонуємо ще відкласти на рік трансформацію санаторних шкіл, підключити до цього Міністерство освіти, як орган, який повинен тримати під контролем процес закриття, ліквідації,

трансформації і санаторних, і спеціальних шкіл, оскільки спеціальна освіта повинна бути збережена у нас в Україні. До сих пір Міністерство соціальної політики не внесло за рекомендацією Комітету освіти зміни до Постанови про децентралізацію, і до сих пір там стоять спеціальні школи на ліквідацію. І тому місцеві органи, виконуючи цю постанову, продовжують закривати спеціальні школи і продовжують закривати санаторні без можливості їх трансформації.

Тому ми як автори законопроекту наполягаємо на тому, що міністерство повинно погоджувати ці питання, які пов'язані із санаторними, із спеціальними школами, щоб дотримати захист повноцінний прав дітей з особливими освітніми проблемами, які навчаються в цих школах.

Тому суттю законопроекту альтернативного є відтермінування ще на рік під зобов'язання МОН, яке вони нам дали, і зараз, я впевнена, вони це підтвердять, що вони будуть тримати під контролем кожен санаторну школу, кожен спеціальну школу, яка перебуває у процесі трансформації або, не дай боже, ліквідації. Але бувають випадки, коли дійсно їх там потрібно ліквідувати, і наше завдання, щоб це були виключні випадки, коли дійсно мова йде про те, що немає взагалі ніякої можливості там цю школу врятувати. Але я впевнена, що таких випадків у нас взагалі не повинно бути.

Тому є така пропозиція по альтернативному законопроекту, і прошу колег підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Пані Ларисо.

БІЛОЗІР Л.М. Шановні колеги, Сергій Віталійович! Пані Гришина, я вам дуже дякую, що у нас є така підтримка в комітеті, що ви чуєте, що ви прислухаєтеся, і дійсно в рамках реформи деінституалізації, можна сказати, яка вже триває четвертий рік, що деколи безумовно робляться такі речі, знаєте, коли знищують... Вже, знаєте, у Івано-Франківську пачками закривають ці спеціальні школи, сім шкіл закриті. Наші колеги з тимчасової слідчої комісії по правам дітей сьогодні їдуть у Івано-Франківськ, тому що закриваються гарні школи, залишаються гірші.

Тобто, дійсно, це дуже правильне рішення, щоб все ж таки МОН прослідковував і дивився на кожен заклад, який закривається чи трансформується. Але, дійсно, що спеціальна школа, що санаторна школа – це заклади освіти, а не інституційні заклади. І дуже прикро, що вони попали в цю стратегію. І замість того, щоб дійсно... звітують нам про деінституалізацію, але проблема в дитячих будинках, будинках дитини, в загальноосвітніх школах для дітей-сиріт, які мають бути об'єктами реформи. Але легше закрити, звичайно, санаторні і спеціальні школи, і тоді прозвітувати про те.

Я хочу вам сказати, довести до вашого відома, що був отриманий кредит Світового банку на 300 мільйонів саме на реформу деінституалізації, і майже 1 мільйон доларів витрачено на консультації, на такі всі речі непотрібні, замість того щоб дійсно реформувати і дійсно, як ви кажете, якісно це робити.

Тут є пані Філіпішина, вона була на нашому засіданні ТСК. Вона прекрасно чула регіони, ми зібрали всіх представників ОДА. І я, дійсно, і по санаторних, і спеціальних школах просила врятувати їх.

Тому я вам дуже дякую, що ви так... хоча я співавтор обидвох законів, я розумію, що законопроекти точно на чотири роки, можливо, я погоджуюся з пані Філіпішиною, і тут у 5138-1 виписано більш детальніше, що реорганізація, ліквідація погоджується з центральним органом виконавчої влади у сфері освіт. Єдине, я бачила, що Міністерство освіти там запропонувало, що якісь інші органи мають це затверджувати, здається, при ОДА мають погоджувати і ще якісь...

ГРИШИНА Ю.М. Державна служба якості освіти, її територіальні відділення.

БІЛОЗІР Л.М. Да.

ГРИШИНА Ю.М. Але ми не підтримуємо цю пропозицію.

БІЛОЗІР Л.М. Це, можливо, до другого читання зробити. Але я хочу ще раз, останнє сказати, що ні один із вказаних закладів спеціальних санаторних шкіл не позбавляє законного права дітей на піклування з боку батьків, вони там знаходяться деколи декілька днів, там тиждень, деколи місяць, коли батьки далеко, це все реалії нашого часу.

Єдине що, по трансформації я ще раз хочу звернутися до Міністерства освіти. Я скільки вже присутня на комітеті, скільки комітет просим вас положення по цим ліцеям, і ви кажете: ось-ось вже на погоджені у секретаріаті. Де воно, де це положення? І, дійсно, вони на бумазі трансформуються, пані Гришина. Ви кажете, що у вас є приклади, я б хотіла, щоб ви сказали конкретно, які ці школи, я особисто туди поїду. Вони ОДА подають... Вони, якщо потрібно... там гімназії, ліцеї, дякую за те, що є можливість з 5 по 11 клас. Але насправді я не бачила жодного... прикладу трансформації. Я б хотіла, щоб ви мені його надали якось при спілкуванні, щоб ви конкретніше вказали, щоб не забирати ваш час. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я одразу, якщо можна, прокоментую. Я якраз можу навести чудовий приклад трансформації. Сергій Валерійович не дасть мені збрехати з Ольгою Володимирівною. Ми були нещодавно, минулого тижня, на Одещині і бачили чудовий приклад трансформації санаторної школи, яка стала інклюзивно-ресурсним центром, за який вдячні половина, я не знаю, всі мешканці в радіусі 10 кілометрів, які возять своїх дітей в цей інклюзивно-ресурсний центр, який справді виконує свою функцію. І всі задоволені, починаючи від обласної державної адміністрації, закінчуючи батьками і дітьми.

Тому успішні приклади є. Мені, на жаль, дуже шкода, що ці успішні приклади не показуються на всю країну. Можливо, тоді іншим санаторним закладам було б зрозуміліше, якими методами або в яку форму краще перетворити заклад для того, щоб він продовжував бути успішним. Оце дуже важливий момент.

Сергій Валерійович, будь ласка, вам слово. А потім Сергій Горбачов.

КОЛЕБОШИН С.В. Я дякую. Дійсно, я про Одещину. У нас є кейс, про який казав голова комітету, і там дійсно вдалося нормально, мені здається... Але я погоджуюся з Ларисою в тому сенсі, що у нас є приклад, наприклад, третьої санаторної школи, у нас в області їх три, для дітей із серцевими захворюваннями, по яким поки що немає нормального бачення, що там має бути, як трансформувати і так далі. Тому, дійсно, нам треба активізуватися, просто відкладати там на два роки, на три... Йшов 2035 рік, ми розглядали черговий закон про відкладення ще на два роки. Зрозуміло, що треба активізуватися, але... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Валерійович, після «але» ми не почули.

КОЛЕБОШИН С.В. Мене не почули?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, останнє речення.

КОЛЕБОШИН С.В. Останнє речення про те, що, дійсно, треба активізуватися в тому сенсі, що ще через 10 років голосувати законопроект про відтермінування ще на 2 роки, це ненормально. Є позитивні кейси, треба вивчати і треба нам якось із міністерством організуватися в цьому сенсі.

Я підтримую законопроект, який запропонувала голова підкомітету з питань вищої освіти вельмишановна пані Юлія Миколаївна Гришина .

ГОЛОВУЮЧИЙ. З колегами. Дякую, Сергій Валерійович.

Сергій Горбачов, а потім Аксана Філіпішина. Будь ласка.

ГОРБАЧОВ С.І. Дякую за увагу на цьому питанні... *(Не чути)*

І я підтримую рішення про відтермінування на один рік. Але я б дуже хотів тоді запропонувати додати у частину третю таке речення: «Відповідне рішення має бути ухвалено і оприлюднено не пізніше 31 липня 2021 року».

І взагалі, шановні народні депутати, я дуже просив би вас при ухваленні законів, які передбачають... *(Не чути)* закладати в закони терміни прийняття і оприлюднення рішень. Бо відбувається так: тягнемо до останнього, потім залишається буквально 2-3 місяці – і 25 травня «відро на голову людям»: от у нас з 1 вересня це вже буде якась школа, чи взагалі школу закриють.

Будь ласка, давайте все ж таки встановлювати норми щодо ухвалення рішень... якісної комунікації. Бо інакше будемо мати і маємо такі самі проблеми, як і зараз. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Сергію.

Аксана Філіпішина, будь ласка.

ФІЛІПШІНА А.А. Доброго дня, шановні народні депутати. Я вже висловлювалась, частина була в залі, частини не було. Ми направили позицію Уповноваженого з приводу двох законопроектів. Зрозуміло, що ми підтримуємо

5138-1 більше, як найбільш збалансований, але позиція про підтримку була висловлена стосовно обидвох законопроектів.

Я чому взяла слово, попросила це слово? Я сподіваюсь, що у нас на зв'язку ще досі перебуває, але навіть бачу, Міністерство освіти і науки України.

Шановні колеги і колежанки, дискусія стосовно реформи деінституалізації, і саме стосовно закриття, ліквідації, трансформації спеціальних шкіл, і, зокрема, санаторних шкіл, точиться вже близько року, і битва іде не на життя, а на смерть.

Всі шишки падають на голову Міністерства соціальної політики, а Міністерство освіти і науки начебто десь збоку і не усвідомлює своєї відповідальності за цей процес. Урядовий план заходів, які передбачали цю ліквідацію щодо реформи ДІ затверджений урядом, і ви його погоджували, і ви там є співвиконавцями.

Ми надзвичайно щиро до вас звертаємося з проханням посилити свою участь у цьому процесі, надати методичну підтримку місцевим громадам, в що вони мають трансформуватися, які підходи мають бути до трансформації санаторних і спеціальних шкіл. Тому що це не виключно відповідальність Міністерства соціальної політики.

Просимо вас активніше підключитися до реформи ДІ, з тим щоб діти не страждали і на всю Україну у нас не були отакі розбірки між урядом, по суті, і депутатським корпусом, і батьками, і громадськими організаціями. Дякую.

ГРИШИНА Ю.М. Я хотіла би ще теж от підсилити меседж пані Аксани, з яким я повністю погоджуюся. Я теж хочу звернутися до Міністерства освіти.

Підсилюйте свою участь щодо питань, які пов'язані з санаторними і спеціальними школами, і іншими закладами освіти, які працюють з пансіонами. Оскільки ми з вами одного ранку прокинемося, а санаторних, спеціальних і інших шкіл з пансіонами у нас не буде просто в країні. Вже пройшов рік по санаторних школах, до сих пір мені, народному депутату, дзвонять представники місцевих громад, обладміністрацій, заступників голів обладміністрацій, не розуміючи, що їм робити з санаторними школами. Вже пройшов рік майже після прийняття цього законопроекту, і до сих пір є області, які не мають розуміння, як трансформувати санаторні школи. Це безпосередньо відповідальність Міністерства освіти. Я вас дуже прошу дійсно надати їм методичну підтримку, оскільки ми знаємо, що у нас

на місцях нова влада і не всі вони є, скажімо так, спеціалістами, професіоналами. Це дуже складна і тонка тема. І я дуже прошу міністерство максимально включитися в це питання, оскільки ми не будемо кожного року продовжувати дію цього закону. А санаторні школи - це наша спільна відповідальність, ми повинні трансформувати їх так, щоб забезпечити права дітей.

Дякую. Міністерство освіти, будь ласка. А, пані Наталя, вибачте.

_____. Якщо коротко. Насправді ми вимушені до 2022 року... *(Не чути)* продовжити. Питання інше – повноваження, кому давати до відкриття, до закриття санаторні школи... *(Не чути)* область. Далі насправді область має також кожна проявити більшу активність в реформуванні. Але та думка міністерства дуже необхідна. І ми чуємо про погані приклади, але точно є добрці. Я є людина, яка працювала в центрі для дітей з особливими потребами «Джерело», і я точно за більшу інклюзію, а спеціальні школи у перетворення в зовсім іншого типу центрів.

І відповідно от цього принципу я би просила, щоб можна було дотриматися, і до другого читання вважаю за необхідне і буду додавати правки до цього законопроекту. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Наталю. Колеги з міністерства, будь ласка, позицію міністерства по обом цим законопроектам і по питаннях, які були висловлені до Міністерства освіти. Будь ласка.

МАНДЗІЙ Л.С. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Любомиро Степанівно, якщо можна, трішки голосніше, бо нам погано чути.

МАНДЗІЙ Л.С. *(Не чути)*

Я хочу наголосити тільки на одному, що в жодному випадку не йдеться про спеціальні школи. Шановні народні депутати, спеціальні школи і їхня мережа має бути збережена за будь-яких обставин. Це навчально-реабілітаційні центри і спеціальні школи. Вони працюють для дітей... *(Не чути)*...їхня спроможність має бути підсилена, вони мають бути більш відкриті, але не йдеться про закриття спеціальних шкіл.

ГРИШИНА Ю.М. Пані Любомиро, вибачте, а ви дивилися Постанову по деінституалізації, де прямо написано, що спеціальні школи повинні бути закриті? І ми слухання разом з вами проводили, і ми рішення комітету приймали. І вже пройшло більше року – і до сих пір не було внесено зміни до цієї постанови, і на місцях її продовжують виконувати. Як ви можете про це не знати? Це мова йде про спеціальні школи, не про санаторні, про спеціальні школи. Вони продовжують закриватися. Сьогодні ввечері ТСК разом з пані Ларисою вилітають в Івано-Франківську область, де закриті знову ж таки спеціальні школи.

МАНДЗІЙ Л.С. Але це не в цьому році, пані Юліє.

БІЛОЗІР Л.М. А в Івано-Франківську сім закрили рішенням обласних рад, керуючись цією стратегією!

МАНДЗІЙ Л.С. *(Не чути)*

ГРИШИНА Ю.М. Пані Любомиро, така ситуація, що ми краще, ніж МОН, моніторимо це питання. Три тижні тому ми на комітеті розглядали закриття спеціальних шкіл в Закарпатській області, зараз закрили спеціальні школи в Івано-Франківській області. Їх закривають пачками, не одну, не другу і не третю. Їх закривають по чотири, а іноді і по шість. І зараз така ж доля чекає і спецшколи в Харківській області, зараз готується це питання на розгляд обласної ради. Доповідаю вам.

МАНДЗІЙ Л.С. Ми вивчали інформацію по Закарпатській області щодо закриття шкіл. Там були санаторні школи, які були трансформовані. Ми готові разом з вами долучитися до вивчення питання трансформації по кожній області окремо і дати областям ... *(Не чути)*.

БІЛОЗІР Л.М. Можна я скажу?

Я вам зазначу, шановні представники Міністерства освіти, Закарпатська область: Великоберезнянську спеціальну школу – про ліквідацію вже рішення, Перехрестівська, Перечинська, Солотвинська, Часлівецька, Чертезька. Поки ми взагалі цю стратегію відкоригуємо, закривають все. І...*(Не чути)* рішення про передачу громадам, звичайно, їх будуть закривати. І це спецшколи, де навчаються

діти з множинними нозологіями, котрі не зможуть по інклюзії в жодній школі навчатися. Деякі з них і сліпі, і глухі, і мають ДЦП, і куча всяких нозологій.

Тому я звертаю вашу увагу, МОН самоусунувся від цього процесу. Там є такий Колбаса, директорат Мінсоцу, вони там освоюють ці гроші, мабуть, міжнародних партнерів, а міжнародні партнери не розуміють, що це не є інституційні заклади... Ми говоримо про ... *(Не чути)*... спецшколи існують у всьому світі.

Прошу звернути увагу і допомогти нам внести зміни до цієї стратегії. Тому що її постійно, навіть коли громадське обговорення, вони беруть і скасовують. Коли люди підтримують ці зміни... Тому що ми не спасаємо ці спецшколи, а це дуже серйозні ... *(Не чути)* Слухайте, школа в Харкові, вони готують дітей, їх вже хочуть прихватити і приміщення забрати. І готують дітей, у них там журналісти, юристи у них. Розумієте? Ну, зверніть увагу нарешті і допоможіть нам, народним депутатам, відстояти спецшколи в тому числі. Дякую.

МАНДЗІЙ Л.С. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

_____. Шановні колеги, дозвольте ще декілька слів?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка.

_____. Дякую.

Я пропоную повернутися до предмету обговорення, бо зараз, в принципі, реформа деінституалізації як така не обговорюється... *(Не чути)*. За своїм змістом вони містять, там 5138 містить відтермінування трансформації саме санаторних шкіл, і я це підкреслюю. А те, що в принципі, внесено зміни до «Прикінцевих та перехідних положень» ... *(Не чути відповідно передбачає їх трансформацію)*.

5138-1, крім відтермінування на один рік, передбачає додатковий режим правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування, а з практичної точки зору, як це було сказано, це органи місцевого самоврядування, а саме обласні ради. Встановлення додаткових процедур, скажімо так... обмеження їхніх повноважень в частині прийняття рішень щодо мережі заснованих ними закладів освіти, а саме спеціальних закладів освіти, тобто не всіх, мається на увазі

спеціальні школи та навчально-реабілітаційні центри, це окреме питання Тобто встановлюється додатковий режим правового регулювання в плані того, що, якщо обласна рада, фактично обласна рада хоче прийняти рішення про ліквідацію або реорганізацію спеціальної школи або навчально-реабілітаційного центру, то відповідно її рішення як органу місцевого самоврядування потребує, скажімо так, погодження з боку виконавчої влади. Це я намагаюся описати суть законопроекту.

Відповідно ми розуміємо благородну мету відповідної діяльності, бо є позитивні, є негативні приклади, скажімо так, трансформації тих же спеціальних шкіл або ж навчально-реабілітаційних центрів з боку органів місцевого самоврядування з приводу того, що обласні ради є різні, у них різні ситуації.

Законопроектом 5138-1 пропонується погоджувати відповідні рішення з боку саме центрального органу виконавчої влади, який формує державну політику та забезпечує реалізацію, тобто Міністерств освіти і науки.

Розглянувши відповідний законопроект, ми розуміємо мету впорядкування і розуміємо мету обмежень повноважень органів місцевого самоврядування у прийнятті відповідних рішень. Скажімо так, додаючи, дякуючи, за довіру дякую принагідно, про те, що міністерство може приймати виважені рішення, скажімо так, може, не всупереч, а погоджуючи чи не погоджуючи рішення місцевих депутатів з приводу того, яка мережа закладів спеціальної освіти у них має бути.

Наша пропозиція, скажімо так, врегулювати дане обмеження, запропонувавши, скажімо так, погоджувати відповідні рішення органів місцевого самоврядування з боку Державної служби з забезпечення якості освіти як центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом, який має забезпечувати якість освіти. Ми чудово розуміємо, що якість освіти без мережі

За своїм змістом діяльності, за своїм змістом повноважень Державна служба якості освіти більше перебуває в...*(Не чути)*, вона здійснює певні заходи державного нагляду (контролю). Якщо подивитесь 35 статтю Закону «Про повну загальну середню освіту» і подивитесь і аналіз діяльності органів місцевого самоврядування, і надання їм рекомендацій, і взагалі повноцінна діяльність по роботі з місцевими органами як виконавчої влади, так і органами місцевого самоврядування.

Тому відповідно... *(Не чути)* обласні державні адміністрації на стадії даного погодження, але, в принципі, між першим і другим читанням ми могли би обговорити відповідний інструментарій, для того щоб дійсно впорядкувати процеси вибудови цієї мережі і збереження мережі спеціальних закладів загальної середньої освіти, тобто спеціальних шкіл і навчально-реабілітаційних центрів.

Ми розуміємо ризики в тому, що особливий режим правового регулювання саме по спеціальній освіті є як би достатнім мотивом для того, щоб обмежити повноваження органу місцевого самоврядування. Ми чудово знаємо, що місцеве самоврядування є самоврядним і самостійно вирішує питання, які віднесені законами України до його повноважень.

Скажімо так, збалансувати в даному випадку і інтереси органів виконавчої влади, і органів місцевого самоврядування є доцільно. Тому моя пропозиція, скажімо так, полягає в тому, що рекомендувати Верховній Раді України 5138-1 прийняти в першому читанні і доопрацювати між першим і другим. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую міністерству.

Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановні колеги, я дуже уважно послухав дискусію. І накал, температура свідчить про те, що це найслабкіша ланка в нашому міністерстві, найслабкіша.

У мене перед очима наші комітетські слухання на початку літа минулого року. Виступи керівників цих закладів, які криком кричали: «Ми за 4 роки навіть дзвінка не чули з міністерства, не те щоб хтось приїхав подивився як ми живемо, що ми тут робимо, як ми працюємо і в яких умовах ми сьогодні перебуваємо». На превеликий жаль, за цей час нічого не змінилося, крім словоблуддя. Вибачте за грубе слово. Вибачте за те, що, можливо, некоректно говорю зараз. Жара дискусії свідчить про те, що бедламу стільки, що таки «кінь не валявся» до цих пір в цій царині. Тому, друзі, я пропоную, Сергій Віталійович, у мене пропозиція. Якщо і далі так буде міністерство працювати на цій кафедрі, там треба підсилювати кадровий потенціал. Бо резонанс в суспільстві величезний. Це невеликий відсоток дітей і сімей, які постраждали, які потребують особливої державної опіки, але резонанс в суспільстві. У нас таке суспільство – воно співчутливе, ви ж бачите, і

депутати як говорять ті, що на місцях побували, і наскільки вам в очі кидають докір, що «ви там були, ви це читали хоча б»?

Друзі, мораторій ще на рік відтермінувати. Якщо буде така робота, ми змушені будемо через рік знову те ж саме робити.

Місцеві ради, я знаю які рішення приймалися. Івано-Франківська область – дотаційна область, на превеликий жаль. Тому беруть, зливають до купи, не думаючи, бо у них коштів немає. І Закарпатська, і інші, там же є перелік областей, де це все відбувається. Не перекладайте відповідальність, не перекладайте. Поїдьте туди, розберіться. Це була ваша кафедра до останнього часу.

Я пропоную те, що сказав. Якщо і далі так буде продовжуватися, вносити пропозицію міністру про зміцнення цієї ділянки роботи. Врегулювати треба негайно. Робимо мораторій, ще на рік відтермінування. Нічого за рік не відбудеться. Давайте два роки?

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, якщо можна, я поясню одразу чому на рік, чому не на два.

Тому що у нас було 67 санаторних шкіл і на сьогодні залишилось 28. Тобто більше половини, на жаль, закрили якусь частину, а якусь частину трансформували. Тому їх залишилося 28. І в нас довгі були перемовини з Вірою Борисівною, з представниками міністерства, де ми проговорили те, що за рік, тобто зараз ще до кінця року у нас є час, і ще цілий наступний навчальний рік їм вистачить часу, щоб розібратися з кожною школою, проконсультувати представників місцевої влади, розповісти їм про їх відповідальність при закритті цих закладів, а не про роботу по їх трансформації. І вони кажуть про те, що року їм вистачить, це півтора року виходить. Тому ось саме ми виходили з того, чому і рік.

І я вже закінчуючи, колеги, ми вже все врахували. Це, звичайно, я можу ще дуже багато і сперечатися, і дискутувати з міністерством, говорити. Я розумію, що у нас вже вичерпаний строк. Я категорично проти включати туди погодження Державної служби якості освіти, територіальних відділень, тому що питання якості освіти не мають відношення до закриття спеціальних і санаторних шкіл. Це державна політика, це в сфері освіти і науки. І я вважаю, що тільки центральний орган виконавчої влади – Міністерство освіти повинно погоджувати закриття цих шкіл.

На жаль, ситуацію довели до того, шляхом незалучення міністерства до цього питання, що в нас вже закрита величезна кількість санаторних шкіл без трансформації і спеціальних. І зараз це питання національного масштабу, це питання державної важливості – проконтролювати органи місцевої влади, допомогти їм, надати їм консультації, методичну допомогу, щоб на рівні держави для наших дітей зберегти та трансформувати ці навчальні заклади, а не просто перекласти на них. Тому що досвід останнього року показує, що вони, на жаль, в більшості випадків, не справляються з цим питанням. І ми з вами зобов'язані до нього підключитися. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Дякую всім за обговорення.

Шановні колеги, є пропозиція наступна. По-перше, законопроект 5138, основний законопроект, відправити суб'єктам законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Хто – за, прошу підтримати це рішення. Дякую, колеги. Одноголосно.

Є по другому законопроекту по альтернативному (5138-1), є два варіанти. Перший - за рекомендацією підкомітету прийняти і рекомендувати його Верховній Раді прийняти за основу та в цілому як закон. Колеги, є друга пропозиція від мене – прийняти його за основу зі скороченим терміном підготовки.

У мене є підозра, що у нас будуть дискусії щодо норм цього закону, щоб ми не дали в штангу одним голосуванням або не проводили додатковий комітет. Це може бути питання, може бути питання по спеціальним чи санаторним школам, може бути доповнення від Сергія Горбачова щодо строків, коли вони мають оприлюднити це рішення про реорганізацію. Це теж питання. Тобто тут таке: або ми його встигнемо до позачергової, якщо він буде винесений на позачергову, а я думаю, що його треба ставити на найближчу. Якщо ми встигнемо це врегулювати і з голосу зробимо додаткові зміни, проведемо комітет в онлайн, то це одне питання. Якщо воно буде більш болюче, щоб ми просто в залі не дали в штангу в цілому. Як ви думаєте?

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми ще даємо термін на трансформацію, ми дамо доручення окреме Міністерству освіти і науки, якщо потрібно, точкові доручення

по кожному конкретному пункту зі строками, що треба розробити. Я пропоную провести найближчими днями робочу нараду з міністерством з цього питання, щоб ми розуміли дорожню карту цієї трансформації цієї мережі. Буде дискусія, я так розумію, з міністерством з приводу того, чи це МОН робить, чи це Державна служба якості освіти робить. Дискусійне питання однозначно, тут я не знаю правильної відповіді.

ГРИШИНА Ю.М. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я знаю, Юлія Миколаївна, що ви знаєте відповіді на всі питання, і ми вам дуже довіряємо в цьому.

Давайте приймати рішення, чи ми готові зараз за основу і в цілому, чи ми готові його за основу зі скороченим терміном підготовки.

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, якщо можна, я дуже коротко.

Я би просила, колеги, все-таки підтримати прийняти його в цілому. Чому? Тому що він «горить», тому що вже зараз ці школи закриваються, вони просто зараз закриваються. І нагадаю, до 31 липня вони повинні бути трансформовані, і вони вже зараз майже по всіх областях стоять в порядку денному обласних рад. І я думаю, що всі фракції, які, звичайно, тут зал буде об'єднаний в бажанні продовжити їм, надати можливість далі трансформуватися, з підключенням Міністерства освіти з методичною допомогою, і я от впевнена, і беру на себе зобов'язання обійти всі фракції, і от зараз ми можемо почути представників всіх фракцій про підтримку його в цілому.

Щодо строків оприлюднення - те, що Сергій Горбачов сказав, - да, це доречне зауваження, але це МОН може прописати в своєму якомусь підзаконному нормативному акті.

Щодо строків суперечки, вони можуть бути, звичайно, але нам на рік потрібно... рік – це у нас з усіма авторами законопроекту погоджено як оптимальний строк.

Тому я б все-таки просила, так як воно «горить» і діти можуть бути позбавлені взагалі цих закладів, все-таки приймати його в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Валерійович.

КОЛЕБОШИН С.В. Я пропоную піти по шляху, по якому ми пішли по законопроекту по ЗНО. Тобто, якщо є дійсно щось таке термінове, що треба нам, запропонував Сергій Горбачов чи ще хтось, то є тиждень як мінімум І якщо треба, то ми можемо комітетом просто внести. А так, якщо нічого такого прямо надтермінового не з'явиться, то все ж таки, враховуючи стислий термін... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, тут питання в тому, що воно буде винесено на позачергову. Я не думаю, що у нас є тиждень насправді, я думаю, що у нас є декілька днів максимум для цього, бо в понеділок або у вівторок, скоріше за все, відбудеться ще одна позачергова. Колеги, да, ми можемо піти цим шляхом. Єдине що, я би просив би тоді, є пропозиція до комітету – усно дати доручення Юлії Миколаївні проговорити з усіма фракціями зараз норми цього закону. Ми зараз його підтримаємо, я сподіваюся, за основу і в цілому, і підемо шляхом таким, як ми домовилися йти по ДПА.

Тільки є пропозиція, Юлія Миколаївна, переговоріть, будь ласка, до кінця тижня з усіма фракціями. Якщо є зауваження і доповнення, щоб ми встигли провести комітет до позачергової сесії і внесли рішення, тоді з голосу зачитали так, як буде виглядати закон. Добре? Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І. Г. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Дякую, колеги. Ну що, ставлю на голосування проект рішення комітету: рекомендувати Верховній Раді прийняти законопроект 5138-1, прийняти його за основу та в цілому як закон.

Хто – за, прошу голосувати. Одноголосно. Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного питання. Дев'яте питання: про закінчення виконання стипендіатами Верховної Ради України молодими вченими – докторами наук наукових (науково-технічних) робіт за 2020 рік, успішне їх звітування та рекомендацію щодо вручення відповідних дипломів.

Шановні колеги, у нас є 19 стипендіатів нашої Премії Верховної Ради молодим вченим – докторам наук. Вони провели свою наукову роботу. Вам всім були надіслані результати їх звітів, витяги з протоколів заслуховування цих звітів. Вони всі дуже успішно відзвітувалися. І є пропозиція рекомендувати Голові

Верховної Ради України відповідно до пункту 4 Постанови Верховної Ради «Про іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук» видати розпорядження про вручення дипломів стипендіатів Верховної Ради України молодих вчених – докторів наук за 2020 рік. Немає заперечень?

Колеги, тоді прошу підтримати і проголосувати за це рішення. Дякую, бачу. Одноголосно. Дякую, колеги.

Наступне питання порядку, предостаннє, але дуже важливе. Інформація Міністерства освіти і науки України та Міністерства фінансів України щодо дефіциту обсягів освітньої субвенції у територіальних об'єднаних громадах, спричинених реалізацією адміністративно-територіальної реформи.

У нас доповідачами є представники Міністерства освіти і науки та Міністерства фінансів. Міністерство освіти і науки бачу. Від Міністерства фінансів я бачив пана Романа Єрмоличева, але зараз його не бачу. Сподіваюсь, що до нас підключиться.

Міністерство освіти і науки, будь ласочка, вам тоді слово. Починайте. Чи спочатку дамо слово Наталії Романівні? Наталія Романівна, може, ви тоді почнете?

ППА Н.Р. Я можу зробити вступ коротенький.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка.

ППА Н.Р. Ситуація виникла... Ну, я знаю про шість областей. І знаю, що найактуальніше воно в Львівській області. У Львівській області, маю цифри від голови Департаменту освіти, близько 240 мільйонів. Можу зачитати по ОТГ.

Ситуація виникла тому, що деякі сільські школи перейшли... Були в сільській місцевості, і відповідно зарплата йшла, нарахування вчителям, за одним принципом по формулі. А коли вони стали частиною міських ОТГ, відповідно зарплата їм почала нараховуватися як тим, які знаходяться в міській місцевості. Але по факту це ті самі школи і ті самі села. І відповідно тому в багатьох ОТГ стала проблема з виплатою зарплат. І відповідно нам треба прийняти рішення, як змінити цю формулу. Чи повернутися до старої, до децентралізації, і за цими школами залишити ті самі коефіцієнти; чи знайти інший спосіб, наприклад питання підходу ОТГ, де є великі обласні центри, а де районні містечка маленькі, і це змінити.

Я говорила вчора з пані Вірою Роговою, Любомирою Мандзій. Вони сказали, що вони про це вже питання знають. З Мінфіном говорила. Але в будь-якому випадку нам треба виплачувати зарплати.

Я знаю, що деякі ОТГ перекрили це питаннями, де були невеликі суми заборгованості, зі своїх фондів. Але як би це не вирішить, адже субвенція на зарплати це є державою гарантована субвенція. І, ну, це питання треба вирішити. Точно знаю, що це і у Львівській області, і в Івано-Франківській, я чула, що в Одеській. І тому я прошу... Ну, зараз в когось виплачені зарплати, в когось не виплачені. Але це питання в принципі треба вирішити ґрунтовно. І тому я просила підключити на цей комітет і, зокрема, взяти активну участь Міністерство освіти і Міністерство фінансів. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталія Романівна.

З нами Павло Бакунець, депутатська група «Довіра». Будь ласочка, вам слово. У вас було звернення на комітет. І щоб я його не переказував, простіше буде вам як автору сказати. Будь ласка, пане Павло.

БАКУНЕЦЬ П.А. Дякую. Вітаю всіх, пане голово, шановні присутні!

Звичайно, що я також повідомляю, оскільки я є мажоритарником з Львівщини, що в декільканадцятьох громадах Львівщини вчителі вже в березні не отримали повного авансу. І в квітні їм вже не дадуть повної зарплати за березень. Тобто вони сумлінно виконали свою роботу, одначе, на жаль, коштів за це не отримують.

Я розумію, що, так як і говорила пані Наталія, що на це є дві, я вважаю, причини. Перша: що сільські школи стали міськими у зв'язку з децентралізацією, і вони стали в міських громадах міськими. Але треба теж розуміти, що є такі громади, де до районного центру, в якому 2-3 школи, доєднують 30-40 шкіл. І звичайно, що цієї субвенції, як на міські школи, недостатньо.

Друга ж причина – це те, що (в лапках скажу) слабо оптимізовували освітню мережу протягом останніх років. В нас на Яворівщині школи, які змогли, їх вже закрили. Інші школи не мають, нема випадків, де в школі по п'ять учнів, є більше учнів. І субвенцію в розмірі 20-30 мільйонів, як для Новояворівська, для Золочева, чи для Яворова, додати з місцевих бюджетів нема шансів.

Тому я також прошу, аби все ж таки перерахували в цьому році цю освітню субвенцію, і збільшили, щоб наші вчителі змогли принаймні отримати заробітну плату, яку вони в принципі заробили. Ось така картина.

І ще, в принципі, я хотів би додати, користуючись нагодою, щоб вчителі до Великодня принаймні отримали те, що повинні були отримати за березень і початок зарплати за квітень. Все ж таки в тих кричущих громадах, а це Золочівська і Яворівська, обласна адміністрація державна Львівська шукає виходи, аби перекинути з інших громад, з інших місяців кошти на ці громади. І місцеві громади також додадуть якусь частину коштів, аби все ж таки наші вчителі хоча б на Великдень отримали ці кошти, які вони заробили.

А щодо оптимізації і закриття. Ну, це нереально зробити органам місцевого самоврядування, я авторитетно заявляю як колишній міський голова, вже в цьому році. Тому що люди абсолютно цього не сприймають. І, звичайно там, де були школи, як в шевченківських хатах, в яких вчилася по 3-4 дитини, їх закрили і купили автобуси, і вони довозять в інші опорні заклади. Однак школи, де 10 дітей є в одному класі в селі, є, ну, нереально, практично нереально їх закрити.

Тому звертаюся... Не знаю, хто є сьогодні, бо дійсно і пані Любомира, і пані Ірина чують і знають цю проблему. І думаю, що знайдуть якийсь спосіб вирішення для того, аби хоча б в другому півріччі, не знаю, перерахувати якусь формулу, щоби додати гроші тим громадам, де є кричуща проблема. Бо вона породжує просто величезне соціальне напруження і негатив до... та і, в принципі, загалом до всіх рівнів влади. Думаю, що це можна якось уникнути, власне, в цьому році. А далі будуть працювати і органи місцевого самоврядування краще, так скажем, в лапках. І, можливо, ви знайдете якісь вихід, якусь чарівну паличку для того аби, ну, вчителі принаймні отримували заробітну плату. Бо сьогодні їх скорочувати точно ніхто... Ну, це нереально зробити. Дякую.

ГРИШИНА Ю.М. Будь ласка, представники МОН, є у вас...? Чи будемо переходити до прийняття рішення?

МАНДЗІЙ Л.С. *(Не чути)*

ГРИШИНА Ю.М. А, будь ласка, Міністерство освіти.

МАНДЗІЙ Л.С. *(Не чути)*

ГРИШИНА Ю.М. Пані Любомира, я вас дуже прошу кажіть, будь ласка, трошки гучніше, дуже погано чути.

МАНДЗІЙ Л.С. *(Не чути)*

ППА Н.Р. Казали, що лист направили минулої середи. Була нарада ОДА і народних депутатів. І вам тут... *(Не чути)* сказав, що листи всі направлені. І з паном Олегом я на зв'язку, він мені дав цифри і теж сказав, що направлено.

МАНДЗІЙ Л.С. Пані Наталія, перевіримо ще, що заходило. Ну, принаймні до нас... *(Не чути)*

ППА Н.Р. Добре. А що взагалі по зміні формули, ми будемо якось її... ну, якби є бачення як її переглянути? Ну, тобто ми можемо вернутись до старої, щоб та школа, яка мала статус сільської до децентралізації? Чи будемо дивитися, від громади до громади, як треба оптимізувати мережу, кого ще закрити? Ну, бо ця проблема буде виникати щокварталу.

МАНДЗІЙ Л.С. *(Не чути)*

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, пані Любомира. Дякую.

Пан Роман Єрмоличев, заступник міністра фінансів, коментарі будуть?

І у нас ще Шаршов Сергій Іванович, генеральний директор Директорату з питань розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою Міністерства регіонального розвитку.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Пані Юля, я дуже перепрошую. Єрмоличев Роман.

ГРИШИНА Ю.М. Да, пане Роман.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дуже перепрошую, просто уряд зараз йде і паралельно слухаю комітет. Дивіться, ну, пані Любомира все сказала в принципі. Ми готові так само працювати в цьому напрямку. Там є, зрозуміло, динаміка і взагалі ситуація по кожній школі і по кожній громаді, чому це так відбувається. Аналіз є, що у Мінфіні, що у Міністерстві освіти.

Але хочу сказати, дійсно ми можемо не говорити про ці цифри, говорити, там забирати не забирати. Але дійсно є території, де дуже шалені залишки освітньої субвенції. Давайте, можливо, дійсно звернемося до цього, бо є такі територіальні громади, де чисельність... От я буквально перед засіданням подивився, де 8 тисяч тергромада - 8 тисяч, - при цьому залишок освітньої субвенції - 20 мільйонів. Поясніть мені, будь ласка, куди можна в тергромаді на 8 тисяч населення діти 20 мільйонів гривень?

Тому такі випадки відбуваються. Зрозуміло, треба проводити аналіз і, можливо, добавляти туди куди не вистачає, а в тих, в кого надлишок, можливо, треба приймати рішення щодо зменшення субвенції.

Дякую. А по всіх проблемам, я думаю, що ми вирішимо.

ППА Н.Р. Тобто треба від голів ОТГ звернення... *(Не чути)* не вирішено, на Мінфін і на МОН?

МАНДЗІЙ Л.С. *(Не чути)*

ГРИШИНА Ю.М. Колеги, ну що, я дякую всім, хто висловився. Якщо більше не буде Тут колеги роблять пропозицію, щоб ще дати слово Шаршову Сергію Івановичу, якого ми тільки що представляли.

ШАРШОВ С.І. Доброго дня! Я хочу в підтримку сказати представників Міністерства фінансів. В дійсності у нас, ну, якась не зрозуміла ситуація. Відповідно до аналізу відкритих даних казначейських рахунків можна стверджувати, що станом на 01.01.2021 року на рахунках місцевих бюджетів освітня субвенція, залишок коштів, складає 5,3 мільярда гривень. Ну, це, зокрема, Одеська область, Харківська область, Дніпропетровська область.

Якщо говорити по найбільших залишках по бюджетах громад, то це дійсно будуть великі міста, як є Харків, Одеса, Вінниця, Дніпропетровськ... *(Не чути)* Тут йдуть від десятків мільйонів по залишках навіть до сотень мільйонів по залишках.

Тому є пропозиція детальніше вивчити... *(Не чути)* не вистачає цих коштів. Я думаю, що тут треба однозначно буде вияснити, чому, і вносити відповідні зміни до формули.

Тут вже сказав представник Міністерства освіти, що є відповідна робоча група за участі Асоціації міст України, яка напрацьовує зміни до формульного підходу.

Разом з тим, хочу відмітити, що, можливо, треба піднімати питання, пов'язані із фінансуванням вихователів груп подовженого дня, педагогічний патронаж і так далі, і тому подібне. Тому що є такі ставки в школах, які не фінансуються, які не входять в освітню субвенцію, і вони покладаються, весь тягар на безпосередньо місцеві бюджети. І тому у нас виникає така от заборгованість.

Тобто однозначно треба передивитися, де у нас йдуть великі такі от залишки. Можливо, зробити якісь перевірки по тих регіонах, де є залишки. Але, з іншого боку, треба тут обережно ставитися, тому що, очевидно, в певних територіальних громадах було проведено оптимізацію шкільної мережі, люди, отримується, що прийняли якісь рішення, непопулярні для себе, для оптимізації навчальних закладів, у них з'явилися залишки. А там, де не проведена оптимізація, йде заборгованість. *(Не чути)* Тут треба виважено ставитися до цього питання і вирішувати це питання. Дякую.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую.

Колеги, якщо вже немає більше ні в кого зауважень, я всім дякую за таку ґрунтовну роботу. Багато питань сьогодні розглянули.

Тому, Сергій Віталійович, будемо закривати, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, дякую всім за таке ґрунтовне обговорення насправді цього питання. Є пропозиція наступна. Поставити наступну пропозицію рішення комітету на голосування.

Перше. Інформацію щодо дефіциту обсягів освітньої субвенції в територіальних об'єднаних громадах, спричинених реалізацією адміністративно-територіальної реформи, взяти до відома.

Друге. Визначити стан нормативно-правової бази щодо регулювання розподілу освітньої субвенції як такий, що вимагає удосконалення з урахуванням особливостей кожної територіальної громади.

З метою недопущення утворення заборгованості по виплаті заробітної плати педагогічним працівникам закладів середньої освіти та непередбаченого скорочення

мережі закладів середньої освіти рекомендувати Міністерству освіти і науки, Міністерству фінансів та Міністерству розвитку громад та територій України наступне. Провести ґрунтовний аналіз щодо реальних потреб у освітній субвенції в розрізі територіальних громад по Україні та у місячний термін поінформувати комітет.

Друге. Звернути увагу на розмір освітньої субвенції для новостворених територіальних громад та при потребі скористатися резервом освітньої субвенції та збільшити розмір цієї субвенції тим громадам, які її потребують.

І третє. Розглянути можливість збільшення гірського коефіцієнту у формулі розподілу освітньої субвенції для територіальних громад.

Контроль за виконанням цього рішення покласти на секретаря Комітету з питань освіти, науки та інновацій Піпу Наталію Романівну.

Колеги, немає заперечень до проекту рішення? Якщо ні, то прошу підтримати і проголосувати.

Хто – за, прошу голосувати. Колеги, дякую. Одноголосно. Рішення прийнято. Дякую щиро всім.

І, колеги, у нас останнє питання - «Різне». Чи є в нас...

_____. Немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Немає «Різного»? Всі вже втомилися?

Роман Павлович.

ГРИЩУК Р.П. До нас зайшов лист на комітет з приводу запрошення на завтрашню зустріч по підготовчим курсам. З вашого дозволу, ми б з Ольгою Коваль представили комітет і на наступному засіданні розказали про те, як йде підготовка до підготовчих курсів для дітей з окупованих територій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вам потрібен?

ГРИЩУК Р.П. Ну, було б непогано. Сергій Віталійович, якщо можна просто, ну, з вітальним слово, а далі ми залишимося в робочому форматі. А ви на початку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, я спробую долучитися. Я собі запланував бути на цій зустрічі. Дякую, пане Романе, за інформацію.

Колеги, чи є в когось ще бажання долучитися до тієї робочої зустрічі по дітям з окупованих територій?

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це правда, ми тут у даному випадку спокійні. І у нас завжди є представники в робочих групах, які не дадуть комітет залишитися в скрутній ситуації, і міністерство зокрема.

Дякую, колеги. Щиро дякую за засідання комітету. Бажаю всім гарного дня. Порядок денний вичерпано. Засідання закінчено.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, пане Сергію.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще раз? Прошу. Прошу, будь ласка.

_____. Долучіть мене, будь ласка, до робочої групи... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проблем немає. Це не наша робоча група, це МінТОТ. Але...

_____. Якщо є можливість.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, є можливість. Я думаю, секретаріат надасть вам посилення на завтрашній Zoom. Звичайно.

Дякую, колеги. Гарного всім дня!